

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

ICCb0513C

Verslag ICCB COVID-19

Woensdag 13 mei 2020, 10.00u

Departementaal vertrouwelijk

NCTV

Agenda

1. Opening
2. Algemeen beeld
3. Reflectie
4. Maximaal controleren
5. Communicatie
 - Communicatiestrategie
6. Rondvraag en sluiting

Acties ter voorbereiding op komende week

- 1) VWS: strategie discontinuïteit (algemeen verhaal);
- 2) VWS: Operationaliseren testen en contactonderzoek;
- 3) VWS Ontwikkelen intelligent dashboard op basis van indicatoren;
- 4) Regionaal/ landelijks dreigingsinschatting (gedrag) met koppeling dashboard;
- 5) NCTV/ VWS: REM-strategie;
- 6) NKC: Campagne storytelling en nudging;
- 7) Omgang toerisme naar de zomer (transitie projectorganisatie);
- 8) Acties komende week: Gesprek horeca, gesprek sportscholen, gesprek evenementenbranche (nog te plannen), datadeling.

1. Opening en mededelingen

-

2. Algemeen beeld

Actuele aandachtspunten S&D

Ontslaggrondes kunnen draagvlak voor kabinetsbeleid verminderen

- Op handen zijnde reorganisaties komen mogelijk in een stroomversnelling wanneer bedrijven met NOW-steun medewerkers vanaf 1 juni zonder boete kunnen ontslaan

11.1

- *Beperkte capaciteit ov in combinatie met autonome groei, versoepelingen en het aanbreken van de zomer kan leiden tot overbezetting en terugkeer fileproblematiek.*
- *Eventuele noodzaak tot terugdraaien versoepelingen kan leiden tot maatschappelijke onrust en kritiek op de timing van de versoepelingen.*

3. Reflectie

- Reflecteren met COT d.m.v. drie vragen:
 - 1) Waar ben je trots op?
 - 2) Wat wil je vasthouden? (in volgende fase of na de crisis)
 - 3) Waar vraag je aandacht voor/ wat kan er beter?

4. Maximaal controleren (VWS)

Binnenlands en buitenlands toerisme Hemelvaart en Pinksterweekend

Besluit: ICCb stemt in met doorgeleiden (naar het MCCb van 13 mei) van het voorstel

11.1

[Redacted text block containing multiple lines of greyed-out content]

10.2.a
11.1

4. Maximaal controleren (VWS)

Verlening vliegverboden en reis/ grensverkeer (ter informatie)

Vraagstuk is belegd in nieuwe structuur (5 SG's) met IenW in de lead. Het onderwerp wordt in de MCCb (van 19 mei) geagendeerd.

- Inreisverboden buiten Schengen worden verlengd tot 15 juni.
- EU CIE komt vandaag met draaiboek.
- Zorgen voor vervoersbewegingen bij openstellingen.
 - IenW heeft inventarisatie ronde gemaakt bij VWS, BZ, EZK wat dit betekent.
 - Veel verschillende vraagstukken en onderliggende issues
- De verschillende onderdelen en scenario's van de onderliggende vraagstukken moeten worden geïdentificeerd.
 - Binnen EU (toeristisch vliegverkeer)
 - Scenario's uitwerken
- Belangrijk om Impact R0 irt reisverkeer in de gaten te houden.
- 8 Snelheid geboden op dit onderwerp

5. Communicatie-advies en -aanpak (1)

Acties deze week:

- Start social influencers campagne
- Switch: blijf thuis > vermijd drukte & 1,5 meter VIDEO (net als ramadan)
- Communicatieve werking van 'stoplicht' *in voorbereiding met NCTV & VWS*

5. Communicatie – storytelling: ruimte voor rouw

In het begin van de coronacrisis was er aandacht voor het menselijk leed dat corona veroorzaakte. Er was bijvoorbeeld aandacht voor de eerste overledenen doordat bewindspersonen de familie sterkten. In de loop der tijd is er vooral aandacht geweest voor de verspreiding van de virus, de aanpak en de IC-cijfers. Hierdoor is er te weinig overgebleven van de aandacht voor het persoonlijke leed. Daarvoor willen we nu weer aandacht hebben. Er wordt nagedacht over op welke manier dit goed kan.

5. Communicatie – Nudging als onderdeel van communicatiestrategie (i.s.m. gedragsunit)

Nudging (of nudgen) is een **motivatietechniek** waarbij mensen subtiel worden gestimuleerd om zich op een gewenste wijze te gedragen, zonder dat alternatieven verboden worden.

De techniek kan worden gezien als het geven van een 'duwtje' (Engels: nudge) in de 'goede' richting. Dat kan in tekst/boodschappen/speech (*de meeste mensen betalen hun rekening op tijd*) en in de openbare ruimte (bijvoorbeeld de stippen en strepen die in wachtrijen bij winkels worden gebruikt, of voetstapjes op een trap om te motiveren meer te bewegen).

Het klassieke voorbeeld is het plaatsen van een nepvlieg op urinoirs zodat mannen niet meer naast de pot plassen.

5. Communicatie – Nudging als onderdeel van communicatiestrategie (i.s.m. gedragsunit)

Nudges kunnen zijn:

- Feedback op vaste momenten (autopiepje als je de autogordel niet omdoet).
- Default nudge (Je moet moeite doen om het fout te doen, de omgeving is zo georganiseerd dat automatisch het gewenste gedrag plaatsvindt).
- Signaalnudge (een signaal stuurt je als vanzelf de goede kant op, je loopt bijvoorbeeld vanzelf naar een groen licht (want daar is het rustig)).

5. Communicatie – Nudging als onderdeel van communicatiestrategie (i.s.m. gedragsunit)

Hoe kunnen we het **onbewuste deel** van mensen goed inzetten met cues en prompts? (bijvoorbeeld: handen wassen als je thuiskomt is best wel logisch, maar als je bij iemand op bezoek gaat en je komt binnen nog niet, welke cue kan je geven? Hoe ontstaat een nieuw ritueel?)

Hoe blijven mensen intrinsiek **gemotiveerd**?

Hoe kunnen mensen **zelf expert worden** om goede inschattingen te maken? (bijv. het waarom van een maatregel, mensen slimmer maken)

- Uitwerking korte termijn: 'Vermijd drukte':
 - Hoe weet/zie ik waar het wel/niet druk is?
 - Hoe zie ik of ik een winkel in kan (stoplicht?)
 - Kan ik dit thuis al weten?

5. communicatie- opmerking

- Wordt er rekening gehouden met absorptievermogen van de samenleving?
 - dit blijft een risico maar wordt continue in de gaten gehouden en alle communicatie wordt eerst getest.

6. Rondvraag en sluiting

- OCW/ SZW

Volledige openstelling primair onderwijs:

11.1

- Vraag is voorgelegd aan OMT door OCW en SZW: "wat is de vroegst mogelijke datum waarop het PO medisch/ epidemiologisch verantwoord weer geheel open kan?"

- BZ

11.1 10.2.a

- Verzoek om moment in te plannen om te praten over Caribisch gebied.
 - Dit zal op 27 mei worden meegenomen.

MCCb 13 mei

- In beperkte samenstelling
- Agendapunten:
 - Binnenlands en buitenlands toerisme Hemelvaart en Pinksterweekend (besluitvorming volgende week);
 - Bespreking & voorbereiding kort persmoment MP & Min VWS.

Volgende week, dinsdag 19 mei

- Groot ICCb/ MCCb:
 - Bespreking stap 2a;
 - Verlening vliegverboden en reis/ grensverkeer.

11.1

Acties en afspraken ICCb 13 mei 10.00u

Maximaal controleren

Afspraken:

- ICCb stemt in met doorgeleiden (naar het MCCb van 13 mei) van het voorstel over binnenlands en buitenlands toerisme Hemelvaart en Pinksterweekend.
- I&W pakt de uitwerking van de aanpak op rondom de Verlenging vliegverboden en reis/grensverkeer. Het onderwerp wordt in het MCCb van dinsdag (19 mei) geagendeerd.

Rondvraag

Afspraken:

- Het MCCb van vanmiddag zal doorgaan met twee agendapunten:
 - Voorstel binnenlands en buitenlands toerisme Hemelvaart en Pinksterweekend
 - Bespreking & voorbereiding persmoment
- Volgende week (dinsdag 19 mei) zal er een MCCb plaatsvinden met verdere besluitvorming over het maatregelenpakket.

Acties:

- Het agendapunt Caribisch gebied wordt ingepland voor een toekomstend ICCb (27 mei).

Departementaal vertrouwelijk
Situatiebeeld en Duiding COVID-19 (nr. 36)

Kerneenheid
Analyse

12 mei 2020 - geactualiseerd tot 16.30 uur

Actuele aandachtspunten

Ontslaggrondes kunnen draagvlak voor kabinetsbeleid verminderen

- Op handen zijnde reorganisaties komen mogelijk in een stroomversnelling wanneer bedrijven met NOW-steun medewerkers vanaf 1 juni zonder boete kunnen ontslaan.

11.1

Beperkte capaciteit ov in combinatie met autonome groei, versoepelingen en het aanbreken van de zomer kan leiden tot overbezetting en terugkeer fileproblematiek.

Eventuele noodzaak tot terugdraaien versoepelingen kan leiden tot maatschappelijke onrust en kritiek op de timing van de versoepelingen.

SITUATIEBEELD

Maximaal controleren (volksgezondheid)

- Epidemioloog prof. Heesterbeek van de Universiteit Utrecht acht een tweede golf besmettingen goed mogelijk. Alleen als we infectie-mijdend gedrag weten kunnen we volgens Heesterbeek een tweede golf wellicht afwenden. Snel en veel testen vindt de epidemioloog een cruciale voorwaarde voor versoepeling.
- Philips gaat wekelijks duizenden beademingsapparaten leveren aan ziekenhuizen in de EU.
- Het RIVM raadt iedereen af sneltesten te kopen en te gebruiken omdat deze niet betrouwbaar zijn. Wereldwijd zijn er zeker 168 sneltesten in omloop. In Nederland zijn 23 Covid-19-sneltesten bekend, zestien zijn er onderzocht.
- Het ebolamedicijn remdesivir, dat volgens een Amerikaanse studie ook lijkt te werken tegen corona, mag ook in Europa vaker worden gebruikt.
- De Nederlandse bloedbank Sanquin heeft zich aangesloten bij een internationale plasma-alliantie die anti-stoffen uit plasma wil verwerken tot een mogelijk geneesmiddel voor patiënten die ernstige complicaties oplopen door het coronavirus.
- Uit een onderzoek van het UMCG onder enkele duizenden patiënten blijkt dat het bloed van mannen grotere concentraties van een specifiek enzym bevat dat COVID-19 helpt cellen te infecteren. Dit kan helpen verklaren waarom mannen met hartfalen vatbaarder zijn voor COVID-19 dan vrouwen.
- Uit onderzoek van Oxford University blijkt dat gezonde zwangere vrouwen geen hoger risico lopen op een zware vorm van COVID-19. Ook zou de kans op transmissie van het virus moeder op baby klein zijn.
- Oversterfte in Nederland is eind april fors afgenomen, maar nog steeds bovengemiddeld.
- Steeds meer grote drogisterijketens hebben niet-medische mondkapjes in het assortiment, hiermee springen zij in op de verwachte vraag nu het dragen van mondkapjes verplicht wordt in het OV.

Beeld sociale media

- Berichtgeving over het gevaar dat steden potentiële nieuwe brandhaarden worden wordt met de nodige scepsis ontvangen. Men constateert dat het al weken druk is op bepaalde plaatsen en er toch sprake is geweest van dalende cijfers op gebied van ziekenhuisopnamen, sterfgevallen, etc. De experts worden verweten onnodig angst te zaaien en de bevolking zo te manipuleren. Het alternatief van nog langer allerlei beperkende maatregelen instellen wordt als geen optie gezien.

Continuïteit vitale processen en samenleving

- Op 1 juni hervat het ov de normale dienstregeling met een capaciteit ongeveer 40% van de normale zit- en staanplaatsen. Reizigers moeten een mondkapje dragen. Volgens een peiling van EenVandaag is 48% van de mensen die vóór de coronacrisis gebruik maakten van het ov, niet van plan om dat weer te gaan doen. Ze zien weinig aanleiding om te reizen (thuiswerken), en kiezen vaak liever voor een alternatief vervoersmiddel.

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

- Rijkswaterstaat ziet de drukte op de weg toenemen. Vorige week zat het wegverkeer al op ongeveer twee derde van de normale intensiteit.
- Minister van Nieuwenhuizen van Verkeer wil omwille de fileproblematiek afspraken maken met werkgevers om werknemers ook na de crisis vaker thuis te laten werken -of in ieder geval te voorkomen dat veel mensen tegelijk naar kantoor gaan.
- Volgens onderzoek van Capterra wil een derde van de werknemers wereldwijd ook na de crisis thuis blijven werken. Bij het onderzoek is ook gekeken naar Nederland.
- De zorgsector buigt zich momenteel over de kosten om ziekenhuizen 'uitbraakproof' te maken. Volgens hoogleraar Meurs van EUR is het belangrijk dat er geïnvesteerd wordt in mogelijkheden om snel te kunnen op- en afschalen. Ook zouden de kosten voor extra IC-bedden collectief moeten worden gedragen, als onderdeel van de basisinfrastructuur via de Wet publieke gezondheidszorg.
- Zorgverzekeraars gaan een maandelijkse continuïteitsuitkering uitbetalen aan zorgaanbieders die omzetderving hebben door de coronacrisis. Bepaalde groepen zorgaanbieders die daar niet op kunnen wachten vanwege acute financiële nood krijgen alvast een voorschot.

Beeld sociale media

- OV-pro, het vakblad voor Stads- en Streekvervoer is een online enquête gestart om de veiligheid onder ov-medewerkers te onderzoeken. Resultaten zullen later in een artikel van OV-pro worden verwerkt.
- Verschillende reacties op sociale media waarin men zich verbaast toont dat reizen met de fiets als alternatief voor reizen met het (risicovoller geachte) OV niet meer gestimuleerd wordt vanuit de overheid.

Zorg voor kwetsbare groepen

- Het Rode Kruis roept ertoe op rekening te blijven houden met ouderen, ook nu de maatregelen zijn versoepeld. Ruim de helft van de ouderen is bang om het virus op te lopen.
- Uit onderzoek blijkt dat migrantenouderen zich in deze crisis nog eenzamer voelen dan andere ouderen, ook is de zorg voor deze ouderen in sommige gevallen een stuk lastiger geworden.
- Tienduizend ouderen krijgen van de Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen (ANBO) en SeniorWeb een speaker met spraaktechnologie om toegang tot internet te vergemakkelijken en eenzaamheid tegen te gaan.

Financieel-economische stabiliteit

- Vakbond FNV is bang dat veel mensen hun baan verliezen als bedrijven staatssteun kunnen krijgen, maar ook werknemers mogen ontslaan zonder boetes. Advocaten geven aan dat bedrijven grootschalige ontslagrondes zouden voorbereiden.
- Uit onderzoek van KvK blijkt dat meer dan een kwart van de Nederlandse ondernemers verwacht in de problemen te komen door aanpassingen aan de 1,5 metereconomie. Vooral uitbaters van cafés en restaurants en persoonlijke dienstverleners als kappers en rijinstructeurs zijn somber over hun overlevingskansen.
- Volgens Detailhandel Nederland lukt het winkeliers in onvoldoende mate om afspraken te maken met de eigenaren van winkelpanden over het opschorten van huurbetalingen.
- Het aantal uren dat door uitzendkrachten is gewerkt, is in april met 24 procent gedaald.
- Volgens oud WTO-topman Lamy zullen veranderende eisen aan veiligheid, kwaliteit en milieu vaker gaan leiden tot handelsbarrières. Ook door COVID-19 zullen landen hun bevolking beter willen beschermen.

Caribisch deel van het Koninkrijk

- Corendon wil nog voor het eind van de zomer een eerste 'coronaproof' (testen en op het resort blijven) vakantie aanbieden op Curacao.
- Nationale Ombudsman luidt noodklok over watervoorziening op Sint-Eustatius. Inwoners kunnen maar een paar uur per dag water uit de kraan krijgen, de Ombudsman wil snel opheldering van de Nederlandse regering.

Internationale context

- De Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) stelt dat Nederland 1 miljard euro ter beschikking moet stellen voor de bestrijding van de coronacrisis in ontwikkelingslanden.
- Volgens Bloomberg kan aanhoudend verzet tegen het gebruik van het Europese noodfonds ESM, de Italianen honderden miljoenen euro's kosten. Veel Italianen zijn bang dat hun land zijn economische vrijheid verliest door akkoord te gaan met de voorwaarden van het noodfonds.
- ESM topman schat dat slechts 80 van de 240 miljard euro aan beschikbare coronasteun uit het Europese noodfonds door eurolanden zal worden aangesproken. Dit zou betekenen dat de eurolanden, die aandeelhouder van het ESM zijn, het kapitaal ondanks de coronacrisis niet hoeven te verhogen.
- De Franse economie herstelt traag na de eerste versoepelingen van de beperkingen.
- De versoepeling van de coronamaatregelen in verschillende Italiaanse regio's zal mogelijk worden versneld.

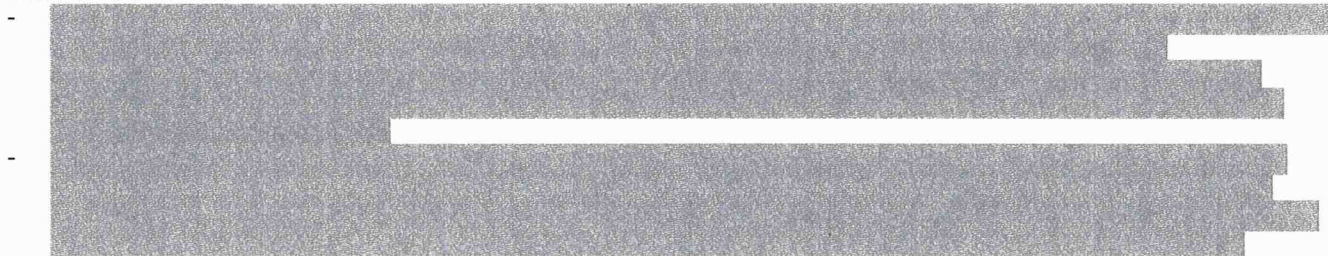
Politiek en maatschappelijke onrust

- Strafrechtskundigen stellen dat advocaten zich sterk moeten maken voor jongeren die vinden dat ze onterecht een coronaboete hebben gekregen. Ook zouden handhavers terughoudender moeten zijn met het uitdelen van boetes aan jongeren, mede omdat een strafbeschikking een justitiële aantekening betekent.

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

- Advocaten van het advocatenkantoor Ficq & Partners zullen uit protest tegen de restricties als gevolg van de crisis niet aanwezig zijn bij het vervolg van de zaak tegen Ridouan T. In de media stellen andere advocaten dat de rechten van verdachten worden geschonden.
- Slachtoffers kunnen vanwege de coronacrisis nauwelijks rekenen op ondersteuning tijdens een zitting in de rechtszaal. Het bestuur van het Landelijk Advocaten Netwerk Gewelds- en Zedenslachtoffers (LANGZS) roept op om minstens één vertrouwenspersoon toe te laten tijdens een zitting.

Beeld sociale media

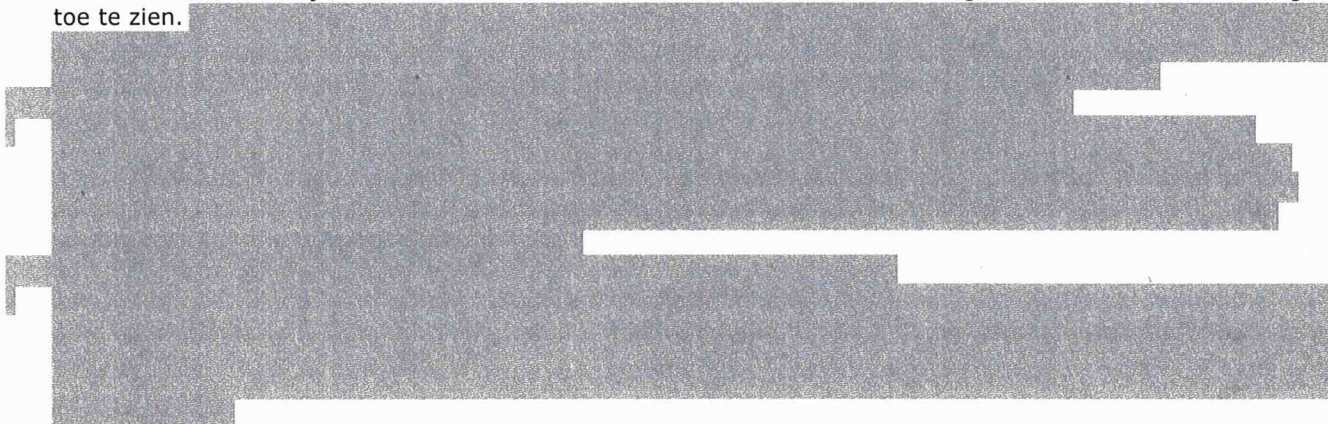

11.1

DUIDING

Ontslaggrondes kunnen draagvlak voor kabinetsbeleid verminderen

- Op handen zijnde reorganisaties komen mogelijk in een stroomversnelling wanneer bedrijven met NOW-steun medewerkers vanaf 1 juni zonder boete kunnen ontslaan. Advocatenkantoren geven aan hier voorbereidingen toe te zien.

11.1

Rijksoverheid

ICCb0513E

Dashboard aanpak COVID-19

~~30-6-2020~~

05-2020

Dashbord COVID-19

Samenvatting – status 12 mei

Maximaal controleren		
	Capaciteiten toereikend?	Capaciteit is zorgelijk, maar trend is positief.
	Totaal aantal positief geteste mensen	42.984 (+196)
	IC-bedden bezet coronapatiënten	498 (-9) (11 mei)
	Aantal personen overleden	5.510 (+54)
	Beschikbaarheid zorgpersoneel	Daling IC-capaciteit wordt ingevuld door opgeschaalde non-COVID zorg (LCPS).
	Beschikbaarheid hulpmiddelen	In persconferentie gemeld dat er voldoende materiaal voor zorgpersoneel is.
	Testcapaciteit	In persconferentie aangekondigd dat in juni alle NL'ers getest kunnen worden.

Zorg voor kwetsbare personen		
	Beperken fysieke en sociale contacten	Ziekteverzuim is verhoogd, maar daalt
	Voldoende opvang kwetsbare personen	Voldoende capaciteit
	Adviseren maatregelen personeel en mensen buiten ziekenhuis	
	Oproepen om naar elkaar om te zien, zeker naar kwetsbare mensen	

Continuïteit vitale processen en samenleving		
	Status continuïteit vitale processen	Personeel en middelen beschikbaar waardoor primaire proces goed kan functioneren.
	Status continuïteit cruciale processen	Personeel en middelen beschikbaar waardoor primaire proces goed kan functioneren.

Duiding sociaaleconomische situatie		
	Ontwikkelingen economie	De beschikbare data duidt op een ongekend sterke krimp in 2020. De kans op een snel herstel (V-vormig) lijkt kleiner geworden. Dit komt mede omdat de verwachting is (o.a. van IMF, EC) dat de wereldhandel zwaar geraakt zal worden (>-10%), en niet in een jaar zal herstellen. Ook zijn er zorgen dat het virus herhaaldelijk de kop op kan steken na de eerste uitbraak.
	Ontwikkelingen arbeidsmarkt	Het aantal WW-toekenningen wijst op een grote dip in april, hoewel er geen grote effecten waren in maart. Personen met een zwakke arbeidsmarktpositie, o.a. flexers en bepaalde zzp'ers, zullen de grootste klappen vangen.
	Voortgang sociaaleconomische maatregelen	Er wordt flink gebruik gemaakt van het noodpakket.
	Effecten maatregelen	Een voorzichtige conclusie is dat de noodmaatregelen bijdragen aan het stabiliseren van de economische situatie , hetzij op een fors lager niveau dan 2019.

Caribische delen van het Koninkrijk	BES	CAS
Maximaal controleren		
Continuïteit vitale processen en samenleving		
Zorg voor kwetsbare personen		
Financieel/economisch		
Bijstandsverzoeken		

Legenda	
	Toereikend
	Aandachtspunt
	Zorgwekkend

Dashboard COVID-19

Samenvatting – status 11 mei

Maatschappelijke effecten	
Draagvlak voor aanpak/maatregelen	- Stapsgewijze opening van de maatschappij leidt tot 'georganiseerde ongelijkheid', ofwel tegenstellingen in de maatschappij over het al dan niet naar werk mogen, ondernemen of beschermingsmiddelen gebruiken. Branches die snel heropend worden (contactberoepen, musea, e.d.) reageren opgelucht, terwijl anderen (campings en vakantieparken, fitnesscentra) teleurgesteld spreken van 'willekeur'. - Het aanpassen van maatregelen in contradictie met eerdere uitspraken – bijvoorbeeld aangaande mondkapjes in het OV – houden druk op de geloofwaardigheid van experts en regering. Druk op opening scholen/opvang door zorgen bij ouders en leerkrachten/medewerkers. Niet alle ouders en leerkrachten/medewerkers kinderopvang hebben vertrouwen in de standpunten over de besmettelijkheid en het COVID-ziektebeeld bij kinderen.
Naleving	- Vergeleken met een paar weken geleden nemen burgers het minder nauw met maatregelen. In winkelcentra is het een stuk drukker dan enkele weken terug. - Door de stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal drukte in de openbare ruimte toenemen.
Handhaafbaarheid	De stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen kan leiden tot meer druk op handhaving
Signalen van maatschappelijke onrust /openbare-ordeproblemen	- Aanhoudende berichten over tekort aan persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) in frontlinie-beroepen; de discussie heerst of er voldoende PBM zijn als mensen buiten de zorg deze ook moeten gaan dragen (contactberoepen, OV) - Ongerustheid en soms angst onder deel leerkrachten en ouders rondom openen scholen/opvang.
Impact van maatregelen op de samenleving	- Bewaren van afstand mogelijk complexer na stapsgewijze heropening, de stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal drukte in de openbare ruimte mogelijk toenemen. - De versoepeling van maatregelen voor bepaalde groepen (jongeren) vergroot gevoelens van ongelijkheid en doet een extra beroep op mentale weerbaarheid van kwetsbare groepen die niet onder versoepeling vallen.
Neveneffecten van de maatregelen	- Aanhoudende zorgen over diverse schaduwcrises (economie, zorg, onderwijs) - Het drukkend effect op criminaliteit van corona lijkt voorbij – bijna weer gewone getallen

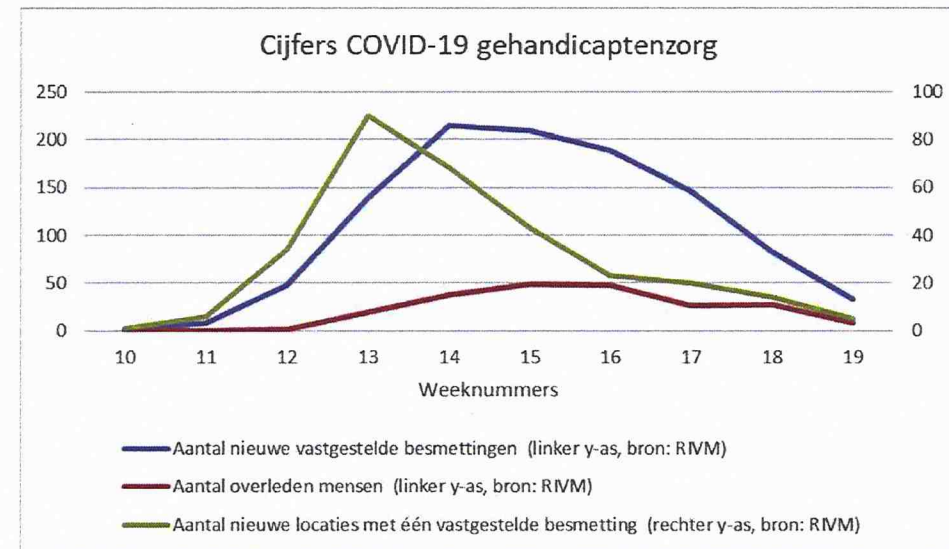
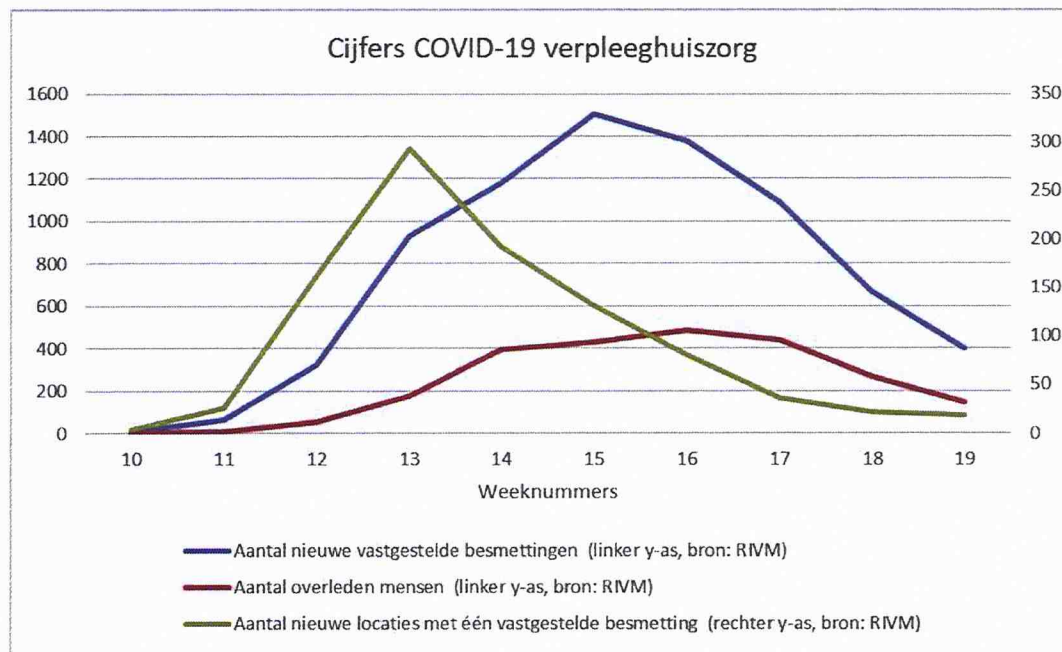
	Maatregelen	Exit-strategie
België	Maatregelen tot 4 mei. In veel opzichten vergelijkbaar met Nederlandse, maar wel strikter en dwingender.	- Exit in fasen (4 mei → 11 mei → 18 mei → 8 juni; besluit start nieuwe fase in week eraan voorafgaand) 11 mei: huisbezoekverbod evt. versoepeld, non-foodzaken open (NB beperkte / gefaseerde toegang tot winkels) 18 mei: basis- en voortgezet onderwijs hervatten geleidelijk lessen, thuisblijfpllicht, huisbezoek- en samenscholingsverbod evt. versoepeld, kappers en musea evt. open, ploegsporten in clubverband in buitenlucht voorwaardelijk toegestaan 8 juni: kleine openluchtevenementen toegestaan, restaurants evt. open - Mondkapje per 4 mei verplicht in OV en als 1,5m afstand niet kan (zoals bij contactberoepen). - Evenementen (groot) verboden tot 1 september
Duitsland	Maatregelen tot 11 mei. In veel opzichten vergelijkbaar met Nederlandse.	- Afschaling sinds 20 april (non-foodwinkels; kappers; BO; VO). 30 april: kerken, speeltuinen, musea, galeries, dierentuinen. Plan eerste herstart onderwijs. Vanaf 4 mei grote non-foodwinkels; kappers; rest BO VO - Mondkapje verplicht in OV; winkels; en als >1,5m niet kan, bijv. contactberoepen - Evenementen verboden tot 1 sep (NB deelstaten bepalen) - Zomervakantie: "reken niet op vakantie" - Overige (oa grensmaatregelen) verlengd tot 11 mei
Frankrijk	Maatregelen tot 11 mei. Onvergelijkbaar met Nederlandse, want veel strikter en dwingender	- Exit in fasen. Per 11 mei: thuisblijf-, huisbezoek, samenscholing versoepeld; verplaatsingen tot 100km van woonhuis toegestaan; positief getest: verplichte isolatie; non-food en markten open; kinderopvang, BO open; VVT-bezoek; kleine musea 18 mei: VO open (15/klas; maskers verplicht)
Denemarken	Maatregelen tot 10 mei. In veel opzichten vergelijkbaar met Nederlandse	Afschaling per 15 april (kinderopvang; BO), per 20 april contactberoepen. Overige (oa grensmaatr.) verlengd tot 11 mei. Nog geen (echte) exitstrategie, afschaling obv opportuniteit. Testen belangrijk bij verdere exit
Zweden	Niet of nauwelijks overheidsmaatregelen, Veel vrijblijvende overheidsadviezen.	Overheid vertrouwt sterk op eigen verantwoordelijkheid burgers en bedrijven (zelfregulering). Wel groeiende nu dodental oploopt, i.h.b. in verpleeghuizen.
Zwitserland	Maatregelen zijn in veel opzichten vergelijkbaar met Nederlandse.	Exit in fasen per 27 april. Voor elke nieuwe fase check op haalbaarheid. Op deze wijze geleidelijke opening/hervatting: non-foodwinkels; BO; VO; musea; e.d. Ook versoepeling samenscholingsverbod verwacht.

[illegible]

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 1: Beperken fysieke en sociale contacten

	Peildatum 11 mei	Bron	VPH	GHZ
	Verdenking van besmetting	EPD's	4.358	1.139
	Totaal bevestigde besmettingen op basis van test	RIVM	7.537	1.068
	Waarvan als overleden geregistreerd	RIVM	2.397	215
	Totaal aantal locaties met minimaal 1 bevestigde COVID-besmetting	RIVM	966	304
	% locaties met minimaal 1 bevestigde COVID-besmetting	RIVM	39%	12%

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 1: Beperken fysieke en sociale contacten – ontwikkeling ziektemeldingen

Ontwikkelingen ziektemeldingen	Week 9	Week 10	Week 11	Week 12	Week 13	Week 14	Week 15	Week 16	Week 17	Week 18
Resultaten VVT										
Ziekmeldingen	2,31%	2,97%	3,66%	4,01%	3,19%	2,69%	2,36%	1,98%	1,64%	1,32%
Betermeldingen	-2,24%	-2,68%	-2,67%	-3,05%	-3,20%	-2,99%	-2,48%	-2,13%	-1,94%	-1,83%
Saldo ziek en beter	0,07%	0,28%	0,99%	0,96%	0,00%	-0,29%	-0,12%	-0,15%	-0,30%	-0,51%
Resultaten GHZ										
Ziekmeldingen	2,15%	2,78%	3,60%	3,67%	2,40%	1,82%	1,31%	1,09%	0,93%	0,91%
Betermeldingen	-2,04%	-2,51%	-2,58%	-2,49%	-2,85%	-2,50%	-1,82%	-1,38%	-1,25%	-1,28%
Saldo ziek en beter	0,12%	0,26%	1,02%	1,18%	-0,44%	-0,69%	-0,51%	-0,28%	-0,32%	-0,37%
Resultaten ZKH										
Ziekmeldingen	2,59%	3,20%	4,20%	3,96%	2,54%	2,06%	1,72%	1,46%	1,36%	1,07%
Betermeldingen	-2,42%	-3,18%	-3,15%	-3,17%	-2,89%	-2,55%	-2,16%	-1,77%	-1,66%	-1,21%
Saldo Ziek en Beter	0,17%	0,02%	1,05%	0,79%	-0,35%	-0,49%	-0,44%	-0,31%	-0,29%	-0,15%
Resultaten GGZ										
Ziekmeldingen		3,44%	4,52%	3,87%	2,28%	1,40%				
Betermeldingen		-3,05%	-3,44%	-3,15%	-2,84%	-2,15%				
Saldo Ziek en Beter		0,39%	1,08%	0,72%	-0,56%	-0,75%				

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 2: Zorgcontinuïteit en voldoende opvang van kwetsbare personen

	20-apr	23-apr	28-apr	7-mei
Capaciteit van niet-ziekenhuisbedden				
Totaal	7.038	7.540	6.067	6.361
Maximale opschaling	3.832	3.634	3.050	3.059
Vrij	1.986	2.858	2.171	2.533
Bezet	1.220	1.048	846	769

	Bron	Week 17	Week 18
Kwetsbare groepen in beeld			
<i>Mensen in huiselijk geweld situaties</i>			
- Meldingen huiselijk geweld politie	Nationale Politie	1.178	1.308
- Doormelding Veilig Thuis door politie	Nationale Politie	1.207	1.546
- Opgelegde tijdelijke huisverboden	Gemeenten	61	63
<i>Mensen met bestaande psychische / sociale kwetsbaarheid en risico op ontregeling</i>			
- acute dwangopname	Gemeenten	165	197
- contacten over suicidaliteit	113	1.874	1.735
- suïcidepogingen gemeld bij de politie	Nationale Politie	124	103
- melding zelfdoding	Nationale Politie		26
- melding verward gedrag bij politie	Nationale Politie	2.096	2.194
<i>Mensen met bestaande psychische / sociale kwetsbaarheid zonder zorg en/of zonder dak/thuis</i>			
- melding overlast dakloos persoon	Nationale Politie	556	593
- meldingen verward gedrag/overlast			

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 2: Zorgcontinuïteit en voldoende opvang van kwetsbare personen

	Wie	Toelichting
Kwetsbare groepen en voortgang maatregelen		
Dak- en thuislozen	VWS	Gemeenten hebben vrijdag 27 maart jl. een richtlijn voor de opvang van dak- en thuisloze mensen ontvangen waarin staat waar de hulp en ondersteuning minimaal aan moet voldoen. De implementatie van de richtlijn verloopt over het algemeen goed. Er zijn al veel goede voorbeelden in het land zichtbaar.
GGZ-klanten	VWS	Richtlijnen zijn gemaakt en worden nog getoetst door het RIVM. Inzet om na Pasen de Richtlijnen definitief te verspreiden en te implementeren.
Mantelzorgers	VWS	Richtlijnen zijn getoetst door het RIVM. Richtlijnen worden gereed gemaakt voor publicatie/zijn gepubliceerd.
Mensen voor wie dagbesteding wegvalt	VWS	Richtlijnen zijn getoetst door het RIVM. Richtlijnen worden gereed gemaakt voor publicatie/zijn gepubliceerd.
Kwetsbare jeugd	VWS/OCW/SZW/JenV	
Kwetsbare jongeren	VWS/OCW/SZW/JenV	
Prostituees	J&V/SZW/VWS	De uitvoering van de maatregelen verloopt volgens plan
Mensen die afhankelijk zijn van rechtsbijstand	J&V	
Slachtoffers van mensenhandel	J&V	
Mensen met verward gedrag/psychische stoornissen	J&V/VWS	
Slachtoffers van huiselijk geweld	VWS/JenV	
Mensen die afhankelijk zijn van betalen met contant geld	Fin	
Gedetineerden en forensische zorg	J&V	

Zorg voor kwetsbare personen

Actielijn 3: adviseren maatregelen voor personeel en mensen buiten het ziekenhuis

Stand 1 april 2020	Instructie PBM	Instructie tests	Vraag en aanbod in kaart brengen – op termijn
Algemeen			Richtlijnen en instructies zijn gereed.
Verpleeghuiszorg			
Gehandicaptenzorg			
Wijkverpleging/thuiszorg			
Jeugdzorg			
GGZ			
Overig			

Continuïteit samenleving COVID-19 - Vitale en cruciale processen

Vitaal proces	Beschikbaarheid personeel	Benodigde middelen voor uitvoer proces
Landelijk transport en distributie elektriciteit (A)		
Regionale distributie elektriciteit (B)		
Gasproductie, landelijk transport en distributie gas (A)		
Regionale distributie gas (B)		
Olievoorziening (A)		
Internet en datadiensten (B)		
Internet-toegang en dataverkeer (B)		
Spraakdienst en SMS* (B)		
Interconnectiviteit (transactie-infrastructuur voor informatie uit basisregistraties) (B)		

Vitaal proces	Beschikbaarheid personeel	Benodigde middelen voor uitvoer proces
Plaats- en tijdsbepaling middels GNSS (B)		
Drinkwater-voorziening (A)		
Keren en beheren waterkwantiteit (A)		
Vlucht- en vliegtuigafhandeling (B)		
Scheepvaartafwikkeling (B)		
Vervoer van personen en goederen over (hoofd)spoorweginfrastructuur (B)		
Vervoer over (hoofd)wegennet (B)		
Basisregistraties personen en organisaties (B)		
Elektronisch berichtenverkeer en informatieverschaffing aan burgers (B)		

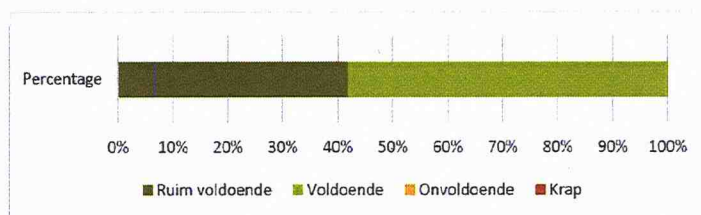
Vitaal proces	Beschikbaarheid personeel	Benodigde middelen voor uitvoer proces
Grootschalige productie/verwerking en/of opslag (petro)chemische stoffen (B)		
Opslag, productie en verwerking nucleair materiaal (A)		
Toonbankbetalingsverkeer (B)		
Massaal giraal betalingsverkeer (B)		
Hoogwaardig betalingsverkeer tussen banken (B)		
Effectenverkeer (B)		
Communicatie met en tussen hulpdiensten middels 112 en C2000 (B)		
Inzet politie (B)		
Inzet defensie (B)		
Identificatie en authenticatie van burgers en bedrijven (B)		

Cruciaal proces	Beschikbaarheid personeel	Benodigde middelen voor uitvoer proces
Zorg, Jeugdhulp en (Maatschappelijke) Ondersteuning		
Leraren en personeel benodigd op school		
Openbaar vervoer		
Voedselketen		
Transport van brandstoffen		
Inzamelen, transporteren en zuiveren van afvalwater		
Inzamelen, transporteren en verwerken van afvalstoffen		
Kinderopvang		
Media en communicatie		
Continuïteit hulpverleningsdiensten		
Noodzakelijke overheidsprocessen		

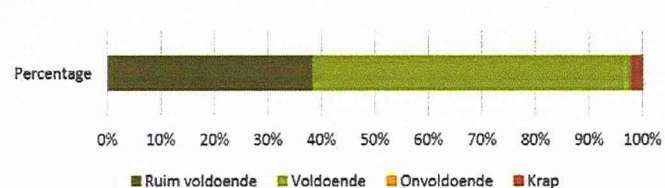

Continuïteit samenleving COVID-19 – Noodopvang onderwijsinstellingen

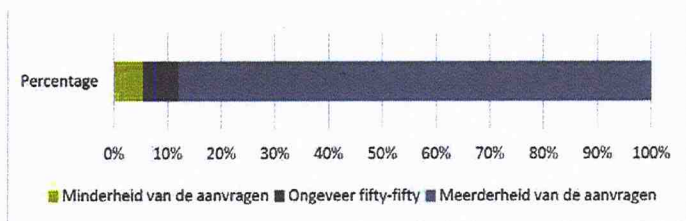
Capaciteit noodopvang voor 0-3 jaar

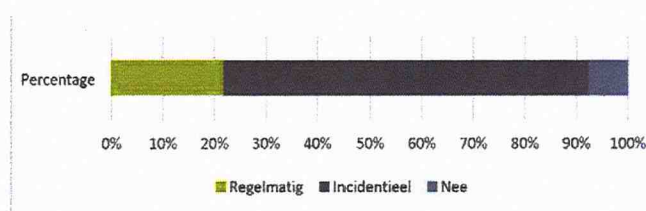
Capaciteit noodopvang voor 4-12 jaar

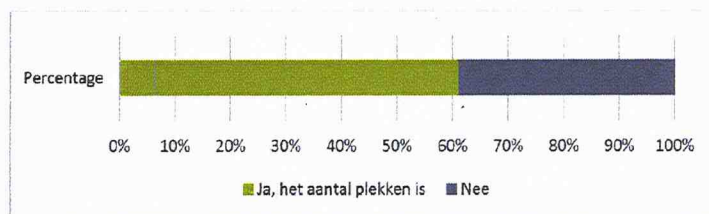
In hoeverre zijn dit ouders met bestaande contracten kinderopvang?

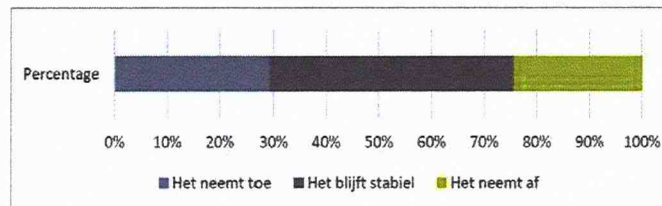
In hoeverre nemen zij extra uren af?

Is er ook beschikbaarheid nacht- en weekendopvang?

Hoe zal gebruik noodopvang zich ontwikkelen?

Update ten opzichte van vorige week

- Nieuwe slides: 24 (woningmarkt), 28 (sectorale analyse arbeidsmarkt), 31 (bijstand) en 33 (analyse gewerkte uren).
- Recente cijfers (W19) verwerkt.

Belangrijkste cijfers (eerste realisaties)

- **De eerste internationale bbp-cijfers voor het 1e kwartaal zijn binnen en duiden op extreme min in 2e kwartaal.** Het negatieve effect van twee weken corona is al zeer groot (-3,8%), en overtreft voor EU-landen al het effect van de financiële crash van 2008. Verschillende analisten verwachten voor EU ruim 15-20% krimp in 2020K2.
- Het **consumentenvertrouwen en het producentenvertrouwen is nog nooit zo sterk gedaald** en historisch pessimistisch over de komende 12 maanden.
- Het **aantal gewerkte uren per week is eind maart fors gedaald** met 11% bij werknemers en 23% bij zelfstandigen.
- Hoewel het aantal binnengekomen aanvragen voor de NOW afneemt, ligt **het gebruik van de verschillende regelingen hoog**. Zo zijn er ondertussen bijna 120 duizend aanvragen NOW en 150 duizend aanvragen voor de TOGS.

Kengetallen economie – Leading indicatoren

Indicatoren	Was	Huidig	Prognose	Toelichting
AEX-index	629 (19 feb) 460 (27 mrt) 504 (7 april)	517 op 12 mei	Na een dal van 404 punten lijkt de AEX wat te herstellen. De markt lijkt een recessie al wat te hebben ingeprijsd	De aandelenmarkt reageert ook sterk op beleid van centrale banken die momenteel flink verruimen.
Faillissementen (excl. eenmanszaken)	271 (feb '20) 259 (mrt) 60 (W16) 98 (W17)	<u>63 (W18, 27 apr-1 mei)</u> 310 (afgelopen 4 weken) <u>334 (apr)</u>	Zal blijven toenemen, stijgende trend in de weekcijfers vertaalt zich ook in het hogere cijfer voor april	In april een stuk meer faillissementen dan de voorgaande maanden (75 meer dan maart) en ook meer dan in dezelfde periode vorig jaar (53 meer). Dit is het hoogste aantal faillissementen in een maand sinds januari 2017. Bron: CBS.
Autoverkopen	33 duizend april 2019	15 duizend (april 2020) – 53% op jaarbasis	Zal zeer sterk dalen tov 2019	Gemiddelde prijs per verkochte auto is € 37K, en in 1 maand dus al omzetverlies van € 0,7 miljard. Bron: BOVAG/RVO
Inschrijvingen en opheffingen Kamer van Koophandel	Week 6 maart: 6086 inschrijvingen 2763 opheffingen	Week 19 – 1 mei t/m 6 mei: 4905 nieuwe inschrijvingen 3503 opgeheven 33 faillissement	Inschrijvingen gaan dalen en opheffingen toenemen	Bron: (KvK)
Betalingsverkeer: pin-transacties	105 mln (W11) 105 mln (W12) 80 mln (W13) 80 mln (W14) 78 mln (W16)	Aantal pin-betalingen: 94 mln (W17)	Recent weer wat herstel , vraag is in hoeverre het lager zal liggen door voor coronatijd.	Na een lichte daling is er herstel, zo ook 50% (j-o-j) meer betalingen met iDeal Bron: BVN.

Kengetallen economie – Reguliere indicatoren

*Deze tabel is samengesteld uit de indicatoren die al beschikbaar zijn, of de komende 3 weken gepubliceerd worden.

Indicatoren	Was	Huidig	Prognose	Toelichting
Consumentenvertrouwen	-2 (feb) -2 (mrt) -22 (1 ^e helft apr)	<u>-27 in 2^e helft april</u>	Zal laag blijven, en mogelijk verder wegzakken (laagste punt ooit was in maart 2013 met -41)	Dit is de grootste daling ooit, maar niet de laagste stand ooit. Over de economische situatie in de komende 12 maanden is men nog nooit zo negatief geweest. Ook de koopbereidheid kreeg een flinke klap, maar ligt voorlopig nog boven de niveaus uit de Eurocrisis. (CBS)
Producentenvertrouwen	3,7 (feb '20) 0,2 (mrt '20)	-28,7 in april	Zal (zeer) laag blijven	Dit is de grootste daling ooit. Voor het eerst na september 2014 hebben negatief gestemde ondernemers de overhand. Het gemiddelde van de afgelopen twintig jaar is 0,8. (CBS)
Aantal werkenden (x1000)	9 057 (feb)	9 040 (mrt)	Zal verder wegzakken	De daling met 17 duizend personen (0,2%) ten opzichte van februari is de grootste sinds 2014. Doordat tegelijkertijd personen zich terugtrokken van de arbeidsmarkt bleef de werkloosheid echter stabiel op 2,9% (CBS)
Bbp-groei (k-o-k)	K3 2019: 0,4% K4 2019: 0,4%	15 mei is de groei voor K1 2020 beschikbaar	Vooraf voor K2 wordt een forse daling met 10-20% verwacht.	
Afzetprijzen industrie (j-o-j)	2,2% (jan) 0,9% (feb)	-3,8% (mrt)		De olieprijs lag in maart bijna 48 procent lager dan een jaar eerder. De ontwikkeling van de afzetprijzen in de industrie hangt sterk samen met de olieprijs. Producten van de aardolie-industrie waren in maart 41,5 procent goedkoper, (CBS)
Dagproductie industrie (j-o-j)	0,9% (jan) -1,3% (feb)	-2,5% (mrt)	Zal verder afnemen in april	In de meeste bedrijfsklassen van de industrie lag de productie lager. De productie van de transportmiddelenindustrie kromp het hardst. De machine-industrie groeide daarentegen. (CBS)
Uitvoer (j-o-j)	3,9 (jan) 3,3% (feb)	15 mei is het cijfer voor maart bekend	Gaat dalen	

Liquiditeitsproblemen voor een groeiende groep ondernemers

Maatregelen	Totale aantallen	Totaal bedragen	Prognose
Uitstel aflossing bij banken	104863 (5 mei)	2,7 miljard euro (24 april)	Zal toenemen
Lening en kredietruimte bij banken (zonder overheidsgarantie)	10147 bedrijven (5 mei)	5,3 miljard euro (5 mei)	Zal toenemen
Aanvragen belastinguitstel bij Belastingdienst	81.500 ondernemers	€ 2,5 miljard euro (8 mei)	De inschatting is dat mogelijk enkele honderdduizenden ondernemingen hiervan gebruik zullen gaan maken

Pintransacties nemen weer toe

Na het dieptepunt (-35%, eind maart) is **het aantal pinbetaling enigszins hersteld** (-22%, nu).

De **totale waarde** van de pinbetaling lag in april **18% lager** dan een jaar eerder.

Grootste dalers waren de categorieën vrijetijdsbesteding buitenshuis (-67%) en uiterlijk (-64%)

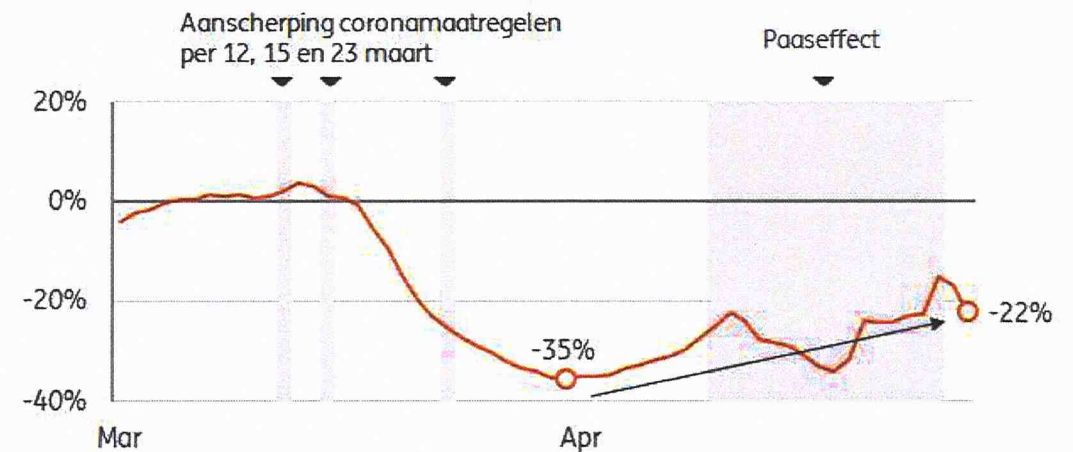
Bron: [ING](#)

Het aantal pinbetalingen, IDEAL uitgaven en contante geldopnames zijn van 6 april naar 20 april gestegen.

Bron: [NVB](#)

Totaal aantal pinbetalingen laat verbetering zien

Aantal pinbetalingen als 7-dgs voortschr. som, verandering tov jaar eerder, gecorrigeerd voor trend

Laatste datapunt: maandag 27 april 2020

Bron: ING

Actuele onderzoeken (I) – stevige economische krimp verwacht

- Verschillende instanties hebben ramingen gegeven voor de economische groei. De omvang loopt uiteen, **maar er is consensus dat de Nederlandse economie een stevige krimp staat te wachten in 2020.**
- **Het CPB** publiceerde in maart 4 scenario's. De economie krimpt in 2020 met 1,2% tot 7,7% in het zwaarste scenario.
- **De Commissie** verwacht dat de Nederlandse economie dit jaar krimpt met 6,8% en in 2021 weer met 5% groeit.
- **Het IMF** (april 2020) verwacht dat de NLse economie in 2020 circa 7,5% zal krimpen, en een groei van 3% in 2021.
- De economische bureaus van **de Rabobank en ING** gaan ook uit van een forse krimp in 2020. ING verwacht een krimp van 6 tot 8 procent als het virus snel onder controle komt (wat zeer onzeker is). Rabobank verwacht in hun basisscenario een krimp van 5%.

Actuele onderzoeken (II) – eerste uitingen stevige krimp

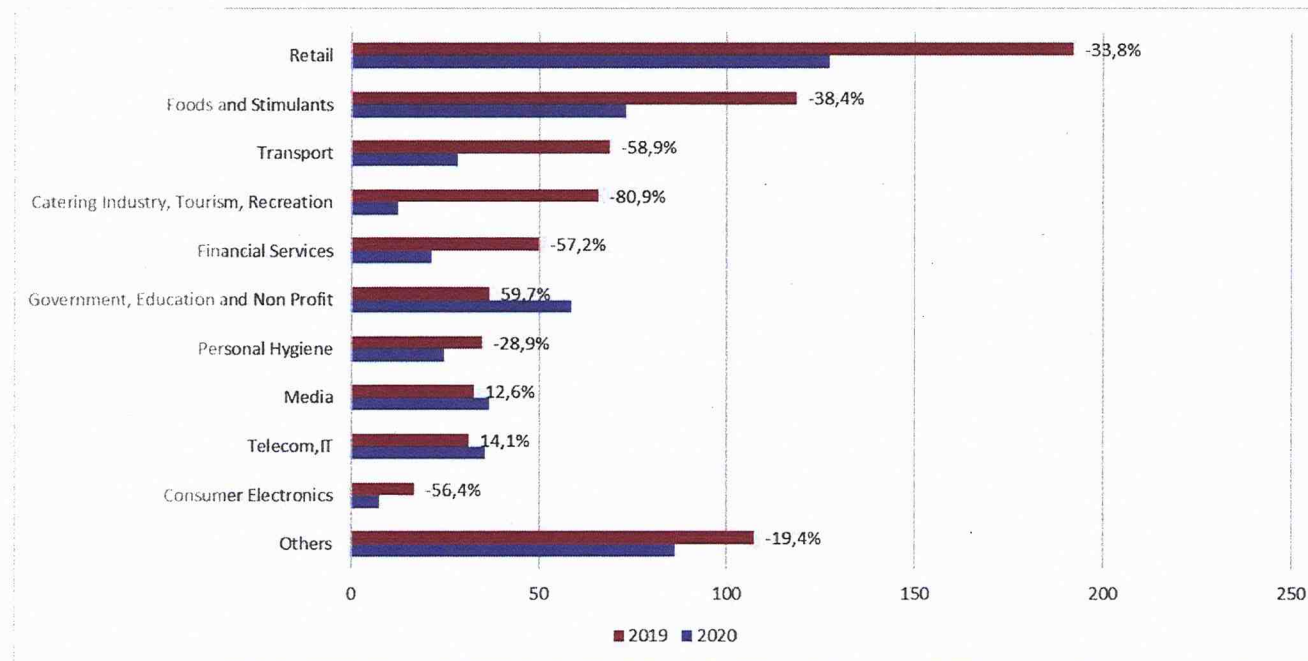
- Ongeveer **15% van de banen (goed voor en 11% van het bbp) kan niet kan functioneren op 1,5 meter**. Bron: RaboResearch ([link](#)) (16 april)
- **De bezettingsgraad van de industrie** was in april op het laagste niveau ooit gemeten (74,2%). Dat is lager dan het vorige dieptepunt in april 2009 (74,4%) en ruim lager dan in januari 2020 (82,7%).* De daling van april t.o.v. januari 2020 (-10,3%) is bovendien met grote afstand de grootste daling ooit gemeten binnen een kwartaal (in april 2009 was de daling -3,0%). De productiedaling in de dienstensector was nog groter: -15,2%-punt (van 78,3% naar 66,4%). Bron: CBS ([link](#)) (29 april)

* Seizoensinvloeden zijn beperkt. De industrie vertoont maar zeer zelden een bezettingsgraad hoger dan ca. 85%. Ook in hoogconjunctuur zijn er bedrijven die niet de volledige capaciteit benutten.

Actuele onderzoeken (III) – Daling advertentieuitgaven vanwege negatieve verwachtingen behalve bij de overheid

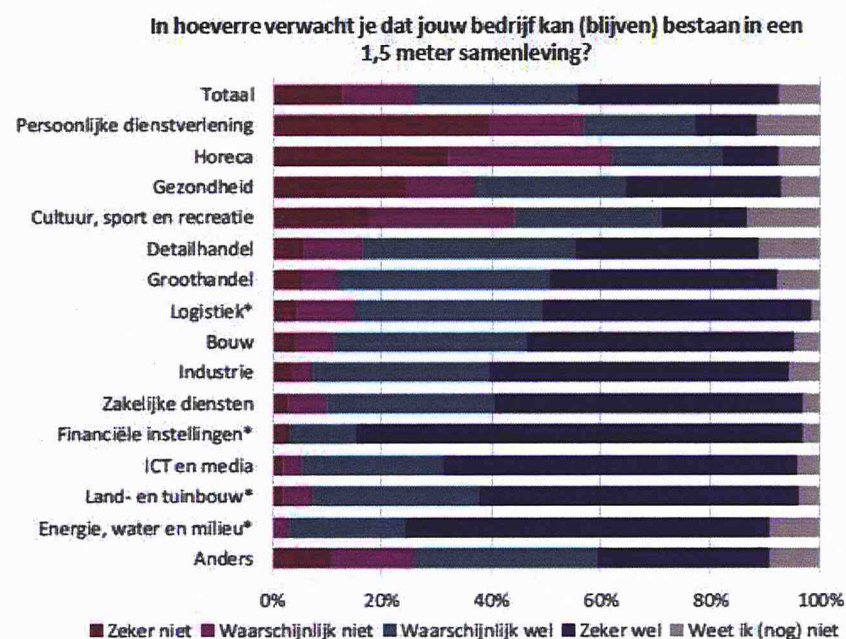
Advertentieuitgaven (van Nielsen) in miljoenen euro's vergelijking 2019 en weken coronapandemie 2020 (data tot 7 mei). 7 uit 10 categorieën dalen.

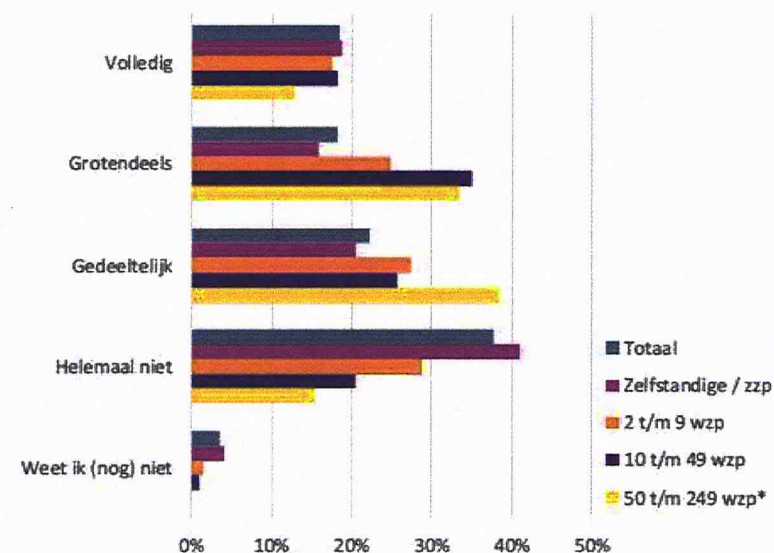
Source: Nielsen Ad Intel (TV + Radio + Newspapers), Gross Ad Spend in € mln., Pre-COVID = Weeks 1-11 // Post-COVID = Week 12 until last available

Actuele onderzoeken (IV) – KvK flitspeiling 1,5m samenleving: 1/4 ondernemers denkt niet te kunnen bestaan en 2/5 hieraan aangepast

In hoeverre heb je jouw bedrijf op dit moment al ingericht of aangepast aan de 1,5 meter samenleving?

*In hoeverre heb je jouw bedrijf op dit moment al ingericht of aangepast aan de 1,5 meter samenleving?
Basis: alle deelnemers aan Flitspeiling 3 (n=5.793)*

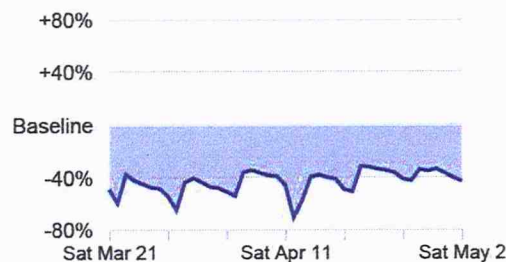
Actuele onderzoeken (V) - na forse afname verplaatsingen afvlakking

Bewegingen op basis van locatiedata van google (tot 2 mei)

Daling in het weekend van 12 April vanwege het Paasweekend

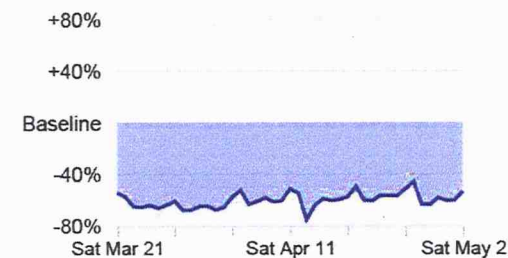
Retail en recreatie
(bijv. winkelcentra
en cafés)

-43%

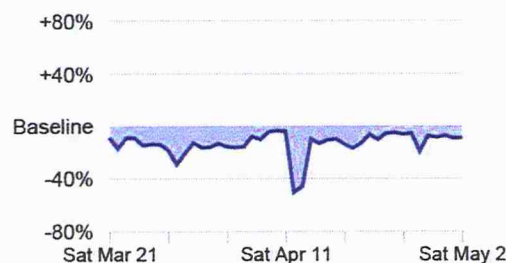
Plaatsen van
vervoer
(bijv stations)

-53%

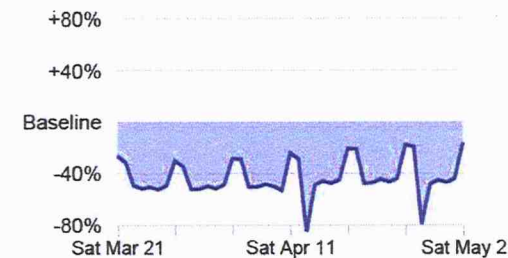
Boodschappen en
drogisterij

-9%

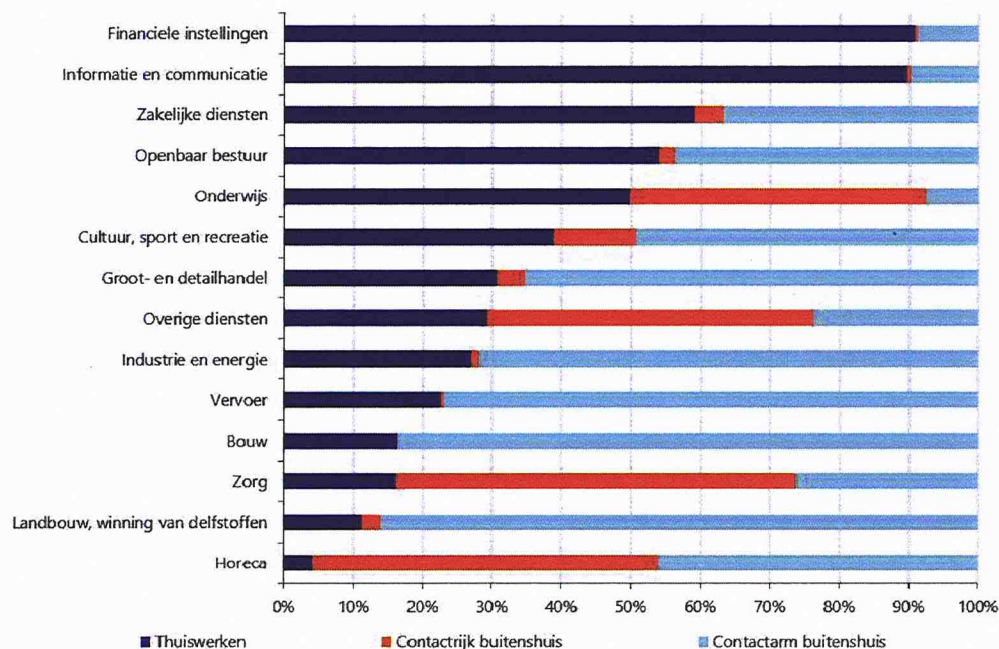
Naar het werk

-16%

Recente onderzoeken (I) – Bijna 15% van de banen kan *niet* op 1,5 m afstand

- Rabobank heeft geschat dat ruim 85% van de banen wel kan functioneren met 1,5m afstand tot anderen, waarvan 43%-punt geheel thuis.
- **15% van de banen kan dus *niet* werken met deze belemmering; daarmee zijn 1,3 mln banen tot het einde van de coronacrisis onzeker**
- Dit probleem speelt met name in de horeca, zorg en overige dienstverlening (zoals de kappersbranche).
- Het percentage banen is redelijk gelijk verdeeld over de veertig regio's.
- **Er is geen rekening gehouden met het effect van de anderhalvemeter economie op de productiviteit.**

Bron: [RaboResearch](#)

	Percentage banen	Percentage bruto toegevoegde waarde
Anderhalvemeter economie buitenshuiswerkend	46%	46%
Anderhalvemeter economie thuiswerkend	38%	43%
Totale anderhalvemeter economie	84%	89%

Recente onderzoeken (II) - Forse klap verwacht in diverse sectoren; o.a. landbouw, horeca, dienstensector (incl. verhuur) en cultuur

2020	CEP	CPB-scenario			
		1	2	3	4
<u>Toegevoegde waarde (%)</u>					
A-U Alle economische activiteiten (BBP)	1,50	-1,25	-5,00	-7,75	-7,25
		Mutatie t.o.v. CEP, sectorraming Panteia			
A-U Alle economische activiteiten	1,50	-1,25	-5,00	-7,75	-7,25
A landbouw, bosbouw en visserij	1,00	-4,25	-8,75	-13,75	-15,25
B delfstoffenwinning	-11,50	-12,75	-12,25	-12,25	-11,50
C industrie	1,50	-3,25	-6,50	-10,25	-12,00
D-E nutsbedrijven	-0,25	-0,25	-1,00	-1,00	-4,50
F bouw	-2,25	-2,25	-3,75	-6,25	-7,75
G-I handel, vervoer en horeca	2,00	-3,25	-11,00	-14,75	-12,75
J informatie en communicatie	3,00	3,00	3,00	2,50	0,00
K financiële dienstverlening	-1,75	-2,00	-2,75	-9,00	-10,25
L verhuur en handel van onroerend goed	2,25	2,25	-0,50	-3,00	-3,00
M-N zakelijke diensten	2,00	-2,00	-9,75	-13,25	-11,00
O-P overheid	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Q zorg	3,75	2,25	3,75	3,75	3,75
R-U cultuur, recreatie en overige diensten	1,75	-11,25	-29,75	-31,75	-26,25

Bron: Panteia/CPB

Recente onderzoeken (III) Terugval woningmarkt verwacht in tweede kwartaal

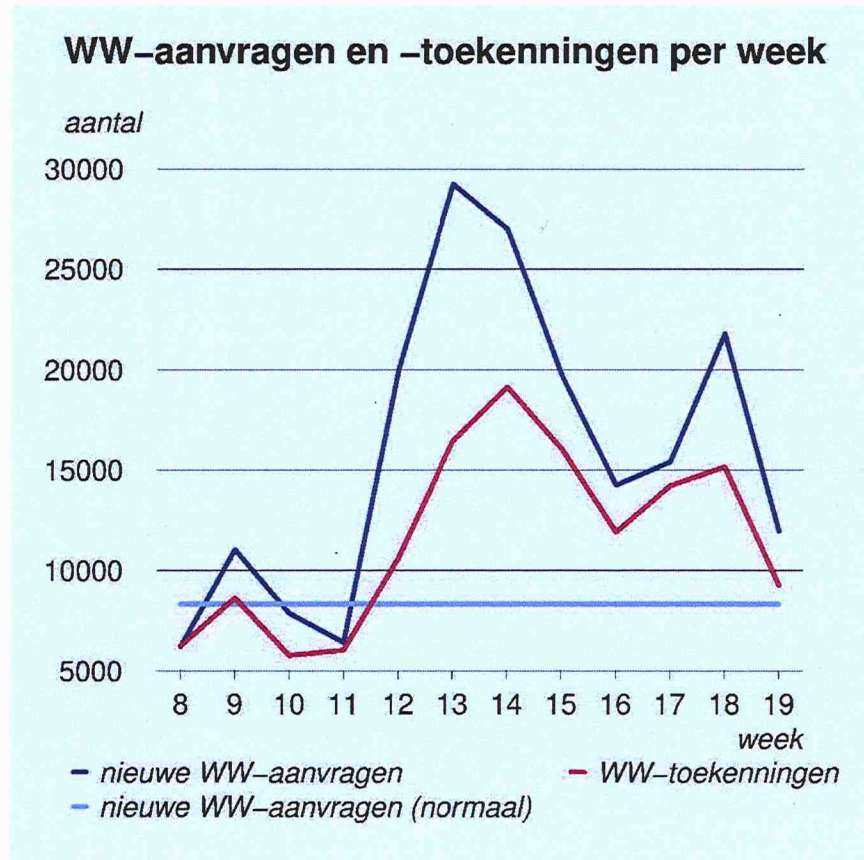
- **Realisaties nog positief over 2020K1** (NVM-cijfers en Kadaster/CBS): stabilisatie verkopen en stijgende huizenprijzen
- **Investerings in vastgoedbeleggingen in NL zijn in maart met 52% gedaald j-o-j.** Dit heeft vermoedelijk een neerwaarts effect op de huizenprijzen. Bron: Cushman & Wakefield ([link](#))
- **Vooruitzichten voor 2020K2 zijn negatief:**
 - De verkopen tussen 23 maart en 12 april zijn volgens gegevens van makelaars **gedaald met 43% j-o-j.** Bron: vastgoedadviseur Colliers International ([link](#))
 - Dit komt goed overeen met de schattingen in onderstaande tabel vanaf scenario 3 en 4.
- **Transacties komen dus vrijwel zeker flink in de min, huizenprijzen onzeker.** Zie eerste schattingen MinFin per CPB-scenario:

CPB-scenario	Huizenprijzen basispad tm 2021	Omslag door schok	Huizenprijzen na schok	Hh met restschuld (nu 4%), tot 2021K4	Omslag transacties door schok
3 maanden (s1)	12,0%	-1,3%	10,7%	2%	-4,7%***
6 maanden (s3)	12,0%	-17,8%	-5,8%	6%	-43,9%
12 maanden (s4)	12,0%	-27,4%	-15,4%	13%	-57,4%

Bron: FIN en restschuldschattingen DNB

Arbeidsmarkt (I) – Piek voorbij, maar WW-instroom blijft hoog

Het aantal **WW-aanvragen** schoot omhoog in W12 (de eerste week met coronamaatregelen) en **piekte in W13**. Na een daling volgde een tweede piek in W18.

De WW-aanvragen vertalen zich **vertraagd door in WW-toekenningen**. De piek lag in W14 (220% hoger dan in W11).

De aantallen lagen in W19 lager, deels vanwege een verkorte werkweek.

Arbeidsmarkt (II) – WW-aanvragen, internationaal gezien, relatief laag

Land	Aantal en vergelijking met pre-coronacijfers
NL	Het aantal WW-aanvragen lag tijdens de piek in W13 (23 mrt – 29 mrt) op omstreeks 30.000 aanvragen, ongeveer drie keer hoger dan wat volgens het UWV normaal is , namelijk 8.300 aanvragen.
VS	In de week van 28 maart waren er ruim 6,5 miljoen werkloosheidsaanvragen . Normaalgesproken zijn er 300 tot 400 duizend aanvragen per week. In de piek van 2009 waren er 700 duizend. De teller staat nu op ruim 30 miljoen aanvragen (19% van de pre-corona beroepsbevolking).
Canada	In de eerste twee weken van april waren er ruim 2,1 miljoen nieuwe claims ingediend. Dat is gelijk aan het jaar '18-'19 .
Denemarken	Het aantal nieuwe WW-aanvragen was in W12 (16 – 23 mrt) 3,7 keer hoger dan het jaar daarvoor . In W14 (30 mrt – 5 apr) was dit 2,4 keer hoger.
Noorwegen	In 2020 waren er 365.800 aanvragen ingediend (stand medio april). Dat is aanzienlijk hoger dan in heel 2019 (160.500).
VK	Tussen 16 en 31 maart zijn er 950.000 aanvragen ingediend. Dat is 10 keer meer dan normaal .

Arbeidsmarkt (III) – Sommige sectoren hard geraakt, daar werken vooral flexers

Tabel 1 Verwachte impact op sectorale werkgelegenheid in 2020

Verhuur en overige zakelijke diensten*	zeer grote krimp
Horeca	
Cultuur, sport en recreatie	
Luchtvaart	
Sierbouw	
Detailhandel non-food	grote krimp
Metaal en technologische industrie	
Overige dienstverlening**	
Autohandel	
Personenvervoer over land	
Specialistische zakelijke diensten***	gemiddelde krimp
Groothandel	
Bouwnijverheid	
Overige industrie****	
Goederenvervoer	
Logistieke diensten	
Chemische industrie	
Onderwijs	
Detailhandel food	geen/kleine krimp
Financiële instellingen	
Informatie en communicatie	
Voedings- en genotmiddelenindustrie	
Verhuur van en handel in onroerend goed	
Energie, water en afval	
Fruit- en groenteteelt	
Gezondheids- en welzijnzorg	
Openbaar bestuur	groei
Post en koeriers	

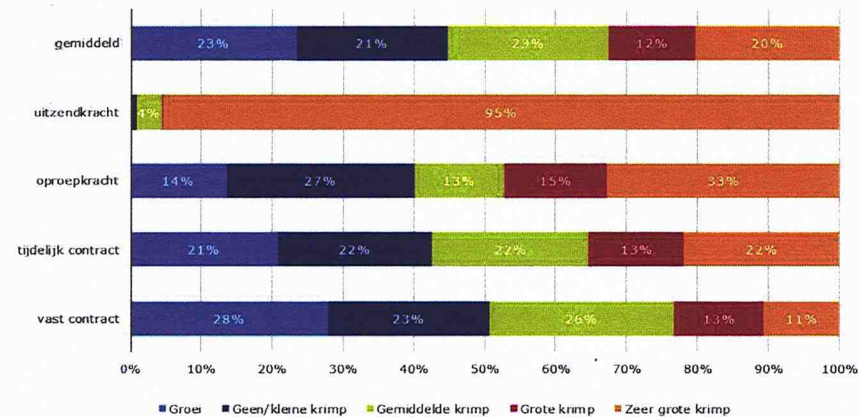
* betreft o.a. uitzendbureaus en reisbureaus.

** betreft o.a. persoonlijke dienstverlening (w.o. kappers en nagelstudio's) en levensbeschouwelijke en politieke organisaties.

*** betreft o.a. reclamebureaus, architecten en accountantskantoren.

**** betreft o.a. vervaardiging van diverse consumentengoederen (w.o. meubels) en reparatie/installatie machines en apparaten.

Figuur 2 Percentage werknemers naar arbeidsrelatie en impact door het coronavirus

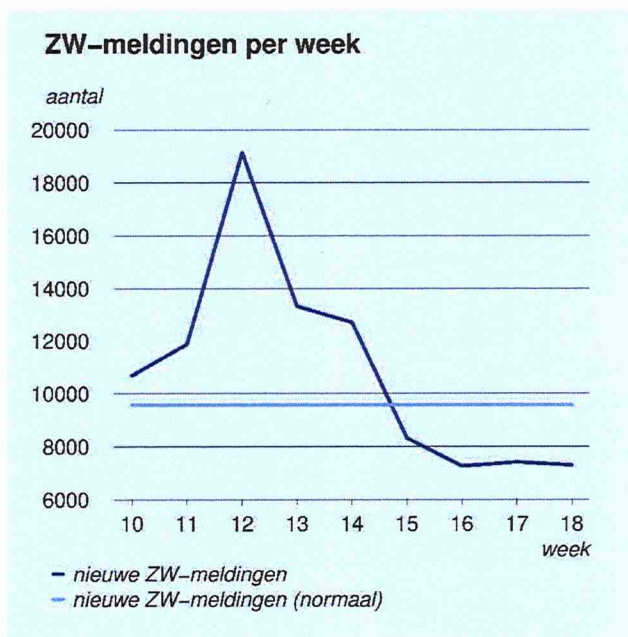
De sectoren die het hardst geraakt worden **zijn ook de sectoren met de grootste stijging van WW-uitkeringen** in maart:

- de horeca en catering (+224%),
- bij uitzendbedrijven (+143%),
- in de cultuursector (+94%)

Hoewel de relatieve toename groot is, is de absolute toename beperkt. De instroom in de horeca bedraagt bijvoorbeeld 3.400.

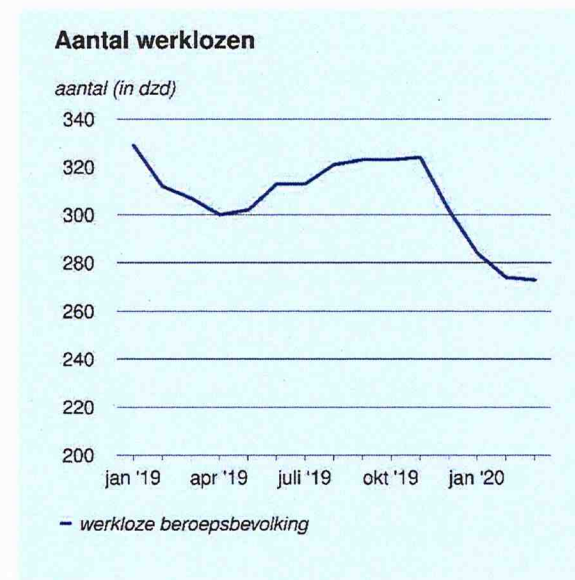
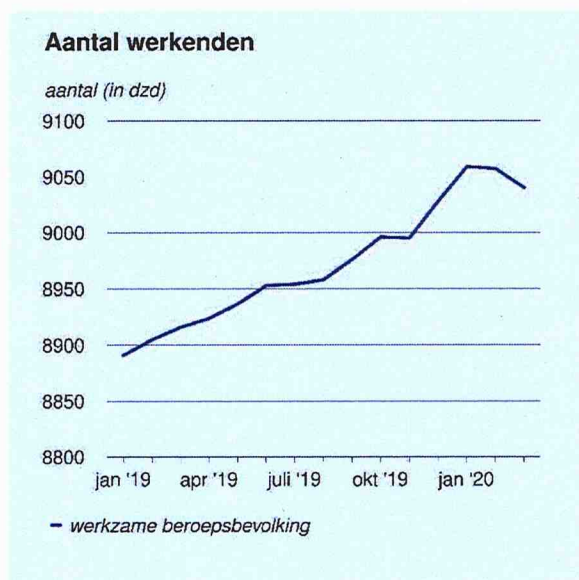
Arbeidsmarkt (IV) – ZW ligt na stijging weer op normaal

Het aantal meldingen voor de ZiekteWet ligt na een stijging in W12 (16-22 mrt) **onder het gebruikelijke niveau.**

Arbeidsmarkt (V) – In maart daalt het aantal werkenden, maar het aantal werklozen blijft stabiel

Het aantal werkenden is **licht gedaald**, omdat het aantal baanverliezers groter is dan het aantal baanvinders. Het is te verwachten dat het aantal baanverliezers verder gaat stijgen en dat het aantal baanvinders verder gaat dalen.

Het aantal werklozen is opvallend genoeg min of meer gelijk gebleven (daling van 1 duizend)*. Daarmee staat het **werkloosheidspercentage (2,9%) op een laagterecord**.

Bron: CBS.

*Een groot aantal baanverliezers wordt niet tot de werklozen gerekend, omdat zij niet beschikbaar of niet recentelijk gezocht hebben naar werk.

Arbeidsmarkt (VI) - Bijstand

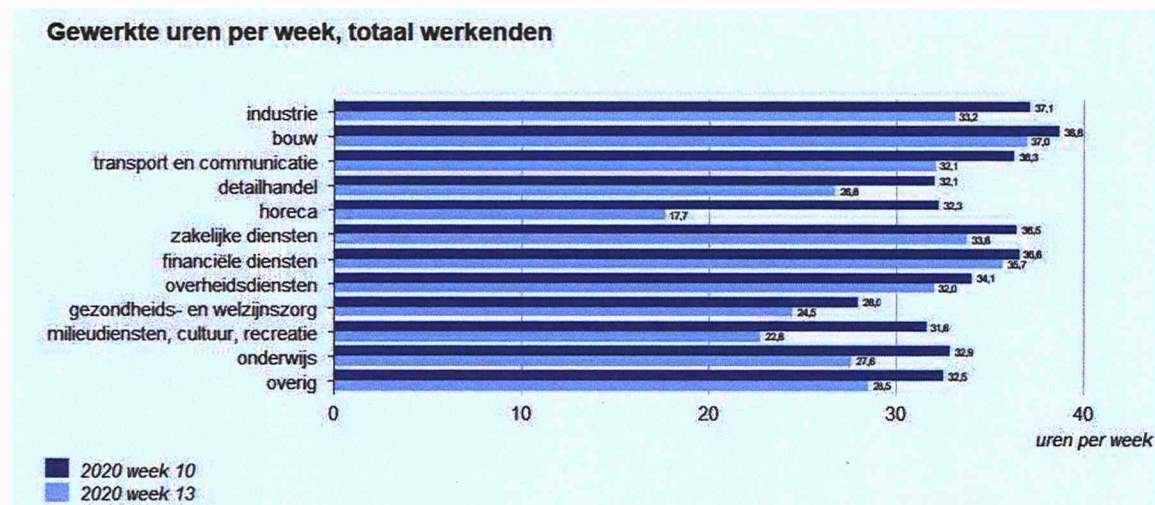
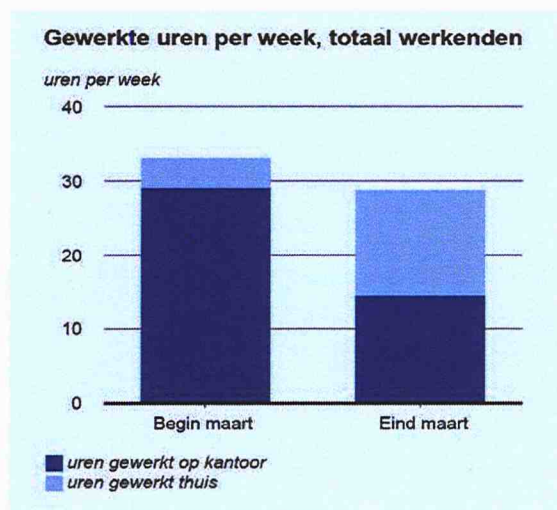
- Het aantal bijstandsontvangers wordt vanwege het **decentrale karakter van de uitvoering** pas na drie maanden na de verslagmaand door het CBS gepubliceerd. Cijfers die nu beschikbaar zijn (tot februari 2020) laten nog geen grote veranderingen zijn.
- De afgelopen weken zijn er door verschillende media enquêtes uitgevoerd onder enkele gemeentes. Het algemene beeld is dat gemeente **een stijging in het aantal aanvragen ervaren**.
- Belangrijke kanttekening hierbij is **dit beeld erg verschilt per gemeente**. Het beeld van een grote stijging in het aantal bijstandsaanvragen is waarschijnlijk alleen waar voor bepaalde (grotere) gemeenten. Dit beeld is niet representatief voor Nederland.

Indicatoren	Was	Huidig	Prognose
Aantal bijstandsuitkeringen (Bron CBS)	413 710 (feb'19) 414 060 (jan'19)	398.000 (feb'20) 399.000 (jan '20)	Zal de komende periode toenemen.
Externe onderzoeken	<u>NRC</u> peilde bij 32 gemeentes het aantal aanvragen bijstandsuitkering: bij de helft (stijging +50% of meer), bij 3 (geen stijging) en 6 (lichte stijging) in de afgelopen weken. Enquête onder 77 gemeentes (<u>Volkskrant</u>): 3/4 van die gemeenten voorziet extra bezuinigingen door de corona crisis. Enkele voorzien zelfs al dit jaar niet meer aan betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. Bijna alle gemeenten rapporteren een daling van lokale inkomsten. Ook zien gemeenten het beroep op de bijstand toenemen.		

Arbeidsmarkt (VII) - Forse daling gewerkte uren

Het **aantal gewerkte uren van werkenden daalde van 33,1 uur per week naar 28,8 uur per week (-13%)**. De daling bij zelfstandigen (-23%) was groter dan die bij werknemers (-11%).

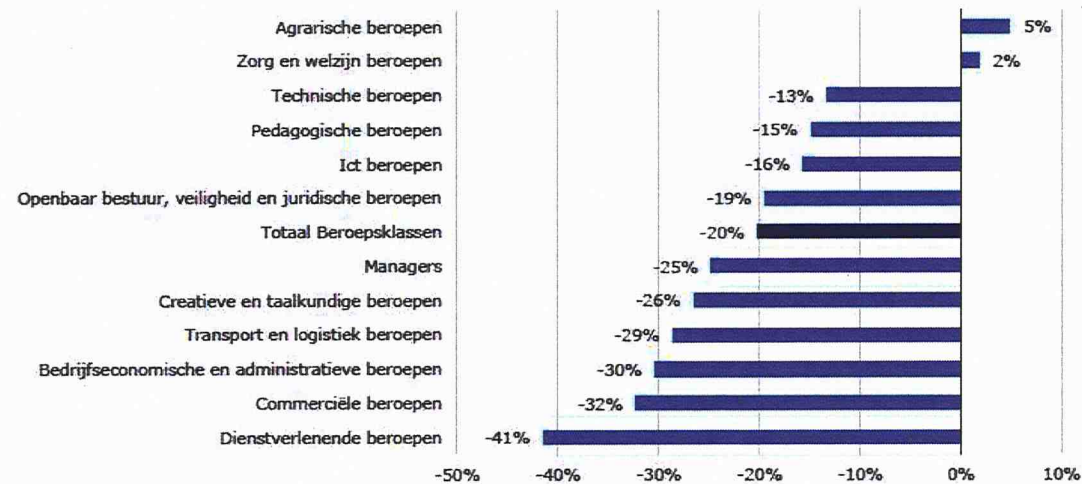
De afname in gewerkte uren verschilt per sector. De **grootste dalingen** zijn te vinden in de sectoren **horeca** (-14,6 uur per week) en **milieudiensten, cultuur en recreatie** (-8,8 uur). Het aantal gewerkte uren in sommige sectoren blijft **relatief stabiel**, zoals bij de **financiële diensten** (-0,9 uur) en in de **bouw** (-1,8 uur).

Bron: [Von Gaudecker e.a. \(2020\)](#), LISS-panel, N=2.918.

Arbeidsmarkt (VIII) - Verschil vacatures per beroepsgroep

Figuur 1.2: Mutatie gemiddeld aantal openstaande online vacatures UWV per week naar beroepsklasse
2020, week 12 t/m 15 ten opzichte van week 1 t/m 11

Het aantal vacatures is in Nederland met gemiddeld 20 procent afgenomen. De verschillen per beroepsgroep en regio zijn groot: met name naar dienstverlenende beroepen en in de regio Amsterdam is de vraag ingestort. Bron: [UWV](#).

Ook [Jobfeed](#) rapporteert grote verschillen tussen beroepsgroepen. Met name in de horeca is de afname van vacatures fors.

Arbeidsmarkt (IX) - overzicht onderzoeken

Week 20

- [ABU](#) meldt dat voor de uitzendbranche tussen 23-03 en 19-04 het aantal uren met 24% en de omzet met 17% daalde t.o.v. dezelfde periode in 2019. De sterkste daling van het aantal gewerkte uren was in de technische sector (36%). 45.000 (17%) uitzendkrachten hebben hun baan verloren, 16.000 van deze krachten zijn herplaatst in cruciale beroepen.
- [Consultancy.nl](#) meldt dan 35% van de HR-professionals een vacaturestop heeft ingesteld.
- Door het ontbreken van een ergonomische werkplek heeft 24% van de thuiswerkers lichamelijke klachten, blijkt uit een inventarisatie van R-GO.

Eerder onderzoek

- De Europese Commissie heeft in de [spring forecast](#) becijferd dat de werkloosheid in de Eurozone oploopt tot 7,5% in 2019, 9,6% in 2020 en terugloopt naar 8,6% in 2021. De Nederlandse werkloosheid ligt aanzienlijk lager, namelijk op 3,4% (2019), 5,9% (2020) en 5,3% (2021).
- FNV schat in dat de banen van omstreeks 800 duizend flexwerkers in gevaar zijn. CNV becijfert dat de helft van de uitzendkrachten, circa 130 duizend, bijna geen werk of geen werk meer heeft.
- Bedrijven krijgen tot nu toe nauwelijks boetes als zij hun werknemers niet goed beschermen tegen Corona op de werkvloer. Dit blijkt uit een [inventarisatie](#) van vakbond CNV. [ISZW](#) geeft aan dat sinds 2 maart er 500 meldingen zijn binnengekomen over maatregelen.
- [Motivaction](#) liet zien dat de baanzekerheid is afgenomen. 64% zegt zeker te zijn van zijn contract. Een week geleden was dat 72%.
- Het [ILO](#) heeft ingeschat dat het aantal wereldwijde werkuren in 2020K1 zal dalen met 6,7%. Voor Europa wordt een grotere daling verwacht, namelijk van 7,8% (gelijk aan 12 miljoen FTE). Voor 2020K2 zal de daling t.o.v. het laatste kwartaal van 2019 ongeveer 10,5% bedragen. Dat is het equivalent van 305 miljoen FTE.

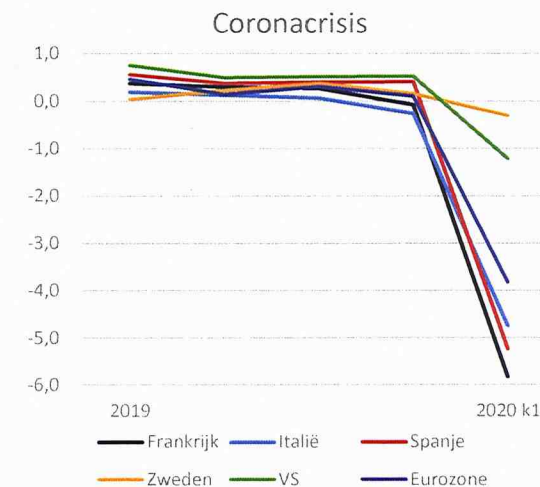
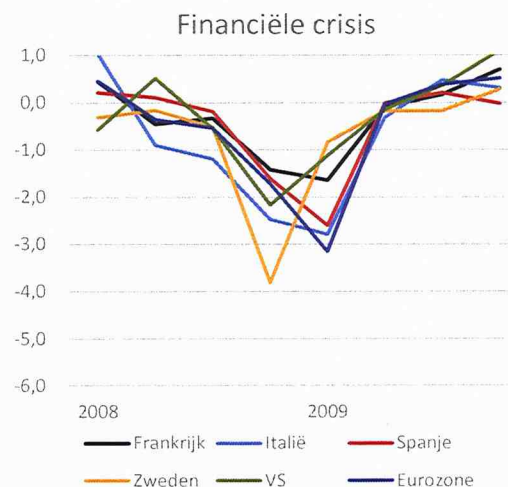

Kengetallen - Internationaal

- **De eerste cijfers voor het 1^e kwartaal zijn binnen, en voorspellen niet veel goeds voor het 2^e kwartaal.** Het negatieve effect van twee weken corona is zeer groot, en overtreft voor veel EU-landen al het effect van de financiële crash van 2008.
- **De lenteraming van de Commissie sluit aan bij dit beeld en voorspeld voor de EU een ongekende krimp van 7,4% in 2020.** In 2021 verwacht de EC een gedeeltelijk herstel, met 6,1% groei. De inhaalgroei berust op meerdere aannames, waaronder dat de pandemie onder controle blijft nadat de beperkende maatregelen versoepeld worden.

Lenteraming	Economische groei			EMU-saldo in % bbp			EMU-schuld in % bbp		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Eurozone	1,2	-7,7	6,3	-0,6	-8,5	-3,5	86	102,7	98,8
Nederland	1,8	-6,8	5	1,7	-6,3	-3,5	48,6	62,1	57,6
Duitsland	0,6	-6,5	5,9	1,4	-7	-1,5	59,8	75,6	71,8
Frankrijk	1,3	-8,2	7,4	-3	-9,9	-4	98,1	116,5	111,9
Italië	0,3	-9,5	6,5	-1,6	-11,1	-5,6	134,8	158,9	153,6
Spanje	2	-9,4	7	-2,8	-10,1	-6,7	95,5	115,6	113,7
Zweden	1,2	-6,1	4,3	0,5	-5,6	-2,2	35,1	42,6	42,5

Bron: Lenteraming EC

Bron: OESO

Kengetallen - Internationaal

- **Aantal werkenden daalt wereldwijd fors.** De International Labour Organisation (ILO) schat dat wereldwijd het aantal werkuren in het tweede kwartaal van 2020 zal dalen met 10,5% t.o.v. het laatste kwartaal van 2019. Dit komt overeen met een verlies van 305 miljoen voltijdbanen.
 - In de VS werden vorige week 3,1 miljoen WW-aanvragen gedaan. Dit is wederom minder dan de week ervoor (4,5 miljoen aanvragen) en brengt het totaal van de afgelopen zes weken op 33 miljoen (20% van de pre-corona beroepsbevolking).
 - In de eurozone is de werkloosheid slechts beperkt gestegen, maar de spreiding is groot: in Italië daalde het werkloosheidspercentage zelfs. Aangezien de beroepsbevolking in Italië afnam, komt deze daling ook deels doordat mensen zich terugtrokken van de arbeidsmarkt (zogenaamde ontmoedigden).

	Werkloosheid als % beroepsbevolking ¹			Inkoopmanagerindex (PMI) > 50 duidt op groei		
	jan	feb	mrt	feb	mrt	apr
VS	↑ 3,6%	↓ 3,5%	↑ 4,4%	↓ 49,6	↓ 40,9	↓ 27,4
China	-	-	-	↓ 27,5	↑ 46,7	-
Japan	↑ 2,3%	→ 2,3%	↑ 2,6%	↓ 47,0	↓ 36,2	↓ 27,8
VK	↑ 3,9%	↑ 4,0%	-	↓ 53,0	↓ 36,0	↓ 12,9
Eurogebied	→ 7,3%	→ 7,3%	↑ 7,4%	↑ 51,6	↓ 29,7	↓ 13,5
Duitsland	→ 3,2%	↑ 3,4%	↑ 3,5%	↓ 50,7	↓ 35,0	↓ 17,1
Frankrijk	↓ 8,1%	↓ 7,9%	↑ 8,4%	↑ 52,0	↓ 28,9	↓ 11,2
Italië	↓ 9,5%	↓ 9,3%	↓ 8,4%	↑ 50,7	↓ 20,2	-
Nederland	↓ 3,0%	↓ 2,9%	→ 2,9%	-	-	-
Spanje	↑ 13,8%	↓ 13,6%	↑ 14,5%	↑ 51,8	↓ 26,7	-

Uitgelicht – Internationaal – veel vergelijkbare maatregelen

Schematisch overzicht nationale maatregelen EU-27

Soort maatregel	EU LS die maatregel nemen	Achtergrond
Werktijdverkorting	NL , DUI, FRA, ITA, BEL, SPA, DK, ZWE, OOS, IER, LUX, VK, TSJ, HON, LIT, POL, SLK	
Uitstel fiscale en sociale betalingen (uitstel belastingen en premies ter bevordering liquiditeit ondernemers)	NL , DUI, FRA, ITA, BEL, SPA, DK, OOS, TSJ, GRI, MAL, POL, POR, SLV, SLK, ZWE, EST, LET, LUX, VK, BUL, FIN, IER, LIT, ROE, HON	VB: DUI ziet ook af van handhavingsmaatregelen en verzuimboetes en vergemakkelijkt aanpassen voorlopige belastingaanslagen
Garanties op bedrijfsleningen	Bijna alle EU LS	VB: DUI heeft via staatsbank KfW een operatie van 600 miljard aangekondigd ter garantie van leningen aan bedrijven en ongelimiteerde liquiditeitssteun
Inkomensondersteuning ZZP & MKB	NL , BEL, SPA, ITA, IER, FIN, MAL, POR, TSJ, VK, DK, DUI, FRA, ZWE, POL, LUX, SLV, SLK, OOS	POR – voor de werknemers die thuis moeten blijven voor de kinderen en niet kunnen telewerken.
Ondersteuning parttimers	ZWE, OOS, DK	
Tegemoetkomingen Ziekteverzuim	IER, SPA, ZWE, DK, VK, EST, LET, SLV	EST – eerste 3 dagen SLV – alleen voor COVID-19 patienten
Fonds ter compensatie geannuleerde evenementen	DK, SPA, EST, ZWE	
Flexibiliteit in overheidscontracten	FRA, BEL	
Ondersteuning exportbedrijven	ITA, DK, FRA, ZWE, POL, VK, LUX, KRO, OOS, SPA, <u>TSJ</u>	
Extra FDI screening		
Exit-strategie omringende landen algemeen	BEL, DUI, FRA, ITA, VK, DK, LUX, OOS, SPA, ZWE, ZWI, LIT, TJE, POL, GRI, <u>CYP</u> , <u>SLV</u> , <u>POR</u>	Europese landen hebben vergelijkbare maatregelen genomen, maar er zijn verschillen (striktheid; afdwingbaarheid; looptijd). Voorlopig bieden de exitstrategieën een diffuus totaalbeeld. Afvlakken van besmettingen geldt doorgaans als voorwaarde voor afschaling en testen, apps en mondkapjes zijn middelen die bij een exitstrategie worden overwogen.

Voortgang sociaal-economische maatregelen

Maatregelen	Totaal Aantal	Bedragen	Voortgang uitvoering/ knelpunten
NOW (Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid)	119.000 aanvragen (W19, 4 mei – 10 mei) 117.500 aanvragen (W18, 27 apr – 3 mei) 110.500 aanvragen (W17, 20 - 26 apr)	2 miljard euro aan voorschotten verstrekt. Hierbij hoort een totale aangevraagde subsidie van 7,7 miljard euro.	De NOW-regeling is op maandag 6 april gestart. Het merendeel van de aanvragen (75.000) werd ingediend in de eerste vier dagen , te weten op 6 april (38.000), 7 april (18.500), 8 april (10.500) en 9 april (8.000). Het aantal aanvragen per week neemt af. Aan het einde van de eerste week waren er 81.500 aanvragen ingediend. In de tweede en derde week werden er ongeveer 2.000 aanvragen per dag ingediend. In de vierde week bedroeg dit aantal ongeveer 1.000. Er zijn tot nu toe ongeveer 7.900 afwijzingen .
Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers)	185.000 aanvragen (6 mei) 113.000 aanvragen (29 apr)* 93.000 aanvragen (22 apr)*		Het totale aantal aanvragen voor de Tozo wordt geschat op ongeveer 356.000. De schatting is gebaseerd op een inventarisatie onder ongeveer 150 gemeenten verspreid over het land (zie de aantallen links). Uit gegevens van 63 gemeenten blijkt dat het overgrote deel van de aanvragen in deze gemeenten inkomensondersteuning beslaat (91,5%). Het is onbekend of deze verhouding ook geldt voor andere gemeenten. Bovendien geven sommige gemeenten aan pas recent gestart te zijn met bedrijfskredieten.
Compensatieregeling (TOGS), totaalaantallen	Aantal aanvragen 180.265 Toegekende aanvragen 168.199 Aanvragen in behandeling 12.046 Aanvragen afgewezen 20 (10 mei)	Uitbetaald: 672.796.000 euro (10 mei)	Op 13 april stond de teller al op 90.000, op 16 april op 110.000. Het grootste aantal aanvragen komt van restaurants, haarverzorging en andere eetgelegenheden.

* Dit zijn conceptcijfers. Gemeenten rapporteren doorgaans totalen op de peildatum, waardoor tussentijdse aantallen minder betrouwbaar zijn.

Voortgang sociaal-economische maatregelen

Maatregelen	Totaal Aantal	Bedragen	Voortgang uitvoering/ knelpunten
De schuldhulpverlening	Verzoeken tot toelating WSNP 275 (Feb '20) 201 (Ma '20)	Dwangakkoorden 191 (Feb'20) 181 (Ma'20)	Toelating WSNP en aantal dwangakkoorden stagneert in maart 2020, omdat de rechtbanken alleen urgente gevallen behandelen. Wanneer dit wordt opgeheven is de verwachting dat het aantal gaat stijgen. Enquête NVVK: 16% van de gemeenten/instellingen schuldhulpverlening heeft een stijging van het aantal aanmeldingen schuldhulp, 44% een daling. Cijfers lastig te interpreteren. Komt mogelijk door wegvallen fysiek contact loketten maar ook effect van noodmaatregelen (NOW/TOZO).
Aanvragen voor ondersteuning uit het calamiteitenfonds Voedselbank Nederland	14 Aanvragen (30 april) 16 Aanvragen (7 mei)	Subsidieverstreking van € 4mil calamiteitenfonds	Voedselbanken NL: Vergeleken met eind 2019 zien voedselbanken een toename van ruim 5% . Dat betekent dat ze wekelijks 5000 meer mensen helpen. In totaal worden momenteel 93.000 mensen geholpen . Er zijn grote verschillen tussen voedselbanken. Enkele voedselbanken melden een groei van ver boven de 10%.
BMKB-C	Aantal bedrijven die 3 regelingen gebruiken: 2652 (5 mei)	418 miljoen (5 mei)	Cijfers NvB
BMKBL-C		88 miljoen (5 mei)	Cijfers NvB
GO-C		27 miljoen (5 mei)	Cijfers NvB, is tot noch toe minder gebruik van gemaakt dan verwacht (verwachting was 150 miljoen)
Qredits	5455 aanvragen tot uitstel van betaling (7 mei)	95% van de subsidie van € 4 miljoen is gebruikt	De meeste uitstelverzoeken zijn in de zorg, horeca en detailhandel. Van de 6000 ondernemers waar budget voor is hebben 4655 ondernemers in totaal op 7 mei (tot 24 april 4516, tot 17 april 4391, tot 3 april 4025 en week ervoor 3533) uitstel gevraagd. Het aantal aanvragen vlakt af.
Regeling cultuursector			Volgt wanneer beschikbaar
Regeling landbouw (o.a. sierteelt)			Volgt wanneer beschikbaar

Voortgang sociaal-economische maatregelen

Maatregelen		Voortgang uitvoering/ knelpunten
Kinderopvang: Alleen noodopvang + compensatieregeling eigen bijdrage kinderopvang	Vraag	80.000 kinderen in de (nood)opvang (week 14-18). De vraag naar de noodopvang is de afgelopen weken sterk toegenomen , van 5-10 % in de eerste weken, naar nu 10% - tot lokale uitschieters van 20.%. Dit is gegeven de capaciteit nog wel realiseerbaar . De verwachting is dat dit percentage de komende weken nog wat zal stijgen.
	Aanbod	Er zijn op dit moment voldoende pedagogisch medewerkers beschikbaar . Waar locaties het vanwege de beperkte omvang niet redden, wordt – onder regie van de gemeente – opvang geclusterd. Ook de verwachte stijging lijkt met het huidige aanbod nog op te vangen.
	Financiële houdbaarheid sector	Aantal opzeggingen - klein deel v.d. ouders – varieert van enkele opzeggingen tot 50% meer dan normaal - heeft contracten opgezegd. Niet betalende ouders: 1-5% niet-betalende ouders. Dit lijkt niet veel af te wijken van normale tijden. De compensatieregeling loopt door tijdens de periode van gedeeltelijke opening . Dit verkleint het risico dat ouders hun contracten opzeggen of de betaling storneren. Compensatieregeling zal in juni/juli worden uitbetaald (via SVB).

Caribische delen van het Koninkrijk

	Maximaal controleren (incl. zorg kwetsbare personen)	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	Sint Maarten
	Aantal positief geteste mensen totaal (sinds gisteren)	2	2	2	16	101	76
	Aantal ziekenhuisopnamen actueel (cumulatief)	0	0	0	1 (4)	1 (13)	5 (20)
	Aantal patiënten op IC actueel (cumulatief)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1 (2)	1 (4)	2 (13)
	Aantal patiënten overleden totaal (sinds gisteren)	0	0	0	1	3	15 (+1)
	Beschikbaarheid IC bedden voor Corona						
	Beschikbaarheid zorgpersoneel						
	Beschikbaarheid hulpmiddelen						
	Testcapaciteit						
	Continuïteit acute zorg in de regio						
	Interinsulair patiëntenvervoer						

Caribische delen van het Koninkrijk

Economie	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	Sint Maarten	Toelichting
Macro-economisch							+ Voorzichtige opstart lokale economieën op de ACS + 20-35% economische krimp verwacht voor de eilanden komende 3 maanden
Deviezen & liquiditeiten							+ Liquiditeitspositie ACS komende weken gewaarborgd + Zorgen over deviezenvoorraden middellange termijn
Bedrijven & particulieren							+ Directe economische schade a.g.v. wegvallen toerisme en lockdown maatregelen is groot + Verwachte werkloosheid ACS richting 40%
Kwetsbare groepen							+ Maatschappelijke organisaties op de eilanden maken sinds twee weken melding van grote aantallen personen die zich melden voor voedselsteun. + Verwachting is dat significante delen bevolking onder armoedegrens zakt komende weken + Vanuit BZK 16,5 miljoen beschikbaar gesteld voedselondersteuning ACS

kengetallen BES	Bonaire	Sint Eustatius	Saba
Aantal aanvragen onderstand corona-gerelateerd	9 totaal BES (nieuwe aanvragen week 16)		
Aantal kinderopvang cruciale beroepen	219	0	0
Aantal personen met loondervingsuitkering (totaal)	2551	235	129
Aantal aanvragen noodloket ondernemers	545		
Aantal uitstel van belastingbetaling	579		
Aantal aanvragen BMKB en GO-regeling	0	0	0
Aantal aanvragen Qredits (uitstel van aflossing)	27	Volgt z.s.m.	Volgt z.s.m.

Caribische delen van het Koninkrijk

	Voedselzekerheid en utiliteiten	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	St. Maarten	Toelichting
	Voedselzekerheid							+ Zorgen over vermindering maritieme aanvoer korte termijn (met name Statia + Saba) voor voedselzekerheid
	Aanvoerlijnen							+ Vershraling aanbod producten op m.n. de Bovenwinden + Verminderde levering uit VS regio grote zorg m.n. vlees en verse producten (piek: juni – juli) + Zorgen over vermindering maritieme aanvoer komende weken (blanksailing)
	Nutsvoorzieningen							+ Zorgen over verslechterde liquiditeitspositie overheid-NVs + Leveringszekerheid Curaçao + Bonaire in gevaar a.g.v. liquiditeitstekort Curoil
	Brandstof							+ Leveringszekerheid brandstof in gevaar a.g.v. liquiditeitstekort bij Curoil

	Openbare orde en veiligheid	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	St. Maarten	Toelichting
	Handhaving maatregelen							+ Toenemende sociale ongehoorzaamheid van de maatregelen + Aanvullende militaire bijstand aangekomen op SXM
	Criminaliteit							+ Toename in relationeel geweld en diefstal uit bedrijfspanden ACS
	Grenstoezicht							+ Bijstand aan KW draagt bij aan rustig beeld aan de grens ABC + Veel aandacht in de media over 'dreiging' richting Venezuela
	Migratie en opvang							+ Op Curacao geen overeenkomst over de beoogde opvanglocatie bij aanlanding van ongedocumenteerden + Terugkeer van (illegale) migranten naar VEN, COL, DOMREP vanuit BES en Aruba is lastig te organiseren

N.B.: de Landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten zijn primair zelf verantwoordelijk voor de te nemen (mitigerende) maatregelen in het kader van COVID-19.

Maatschappelijk effect

Maatschappelijke ontwikkelingen	Huidig
Draagvlak voor maatregelen in de samenleving	- Stapsgewijze implementatie van nieuwe normaal kan leiden tot sterke gevoelens van ongelijkheid (beschermingsmiddelen, bewegingsvrijheid en gebruik OV, economische ontplooiing). De "georganiseerde ongelijkheid" leidt tot tegenstellingen in de maatschappij: wel/niet naar het werk; wel/niet inzet van beschermingsmiddelen, wel/niet ondernemen. De toenemende ongelijkheid onder burgers en bedrijven ten aanzien van werkloosheid, financiële steun (verkrijgen kredieten, steunpakketten), veilige publieke omgeving en werkomgeving (beschermingsmiddelen, testen), gebrek onderwijs aan kwetsbare scholieren, leidt tot onrust. - Stapsgewijze opening van de maatschappij leidt tot 'georganiseerde ongelijkheid', ofwel tegenstellingen in de maatschappij over het al dan niet naar werk mogen, ondernemen of beschermingsmiddelen gebruiken. Dit komt terug in de gemengde reacties: branches die snel heropend worden (contactberoepen, musea, e.d.) reageren opgelucht, terwijl anderen (campings en vakantieparken, fitnesscentra) teleurgesteld spreken van 'willekeur'. - Het aanpassen van maatregelen in contradictie met eerdere uitspraken – bijvoorbeeld aangaande mondkapjes in het OV – houden druk op de geloofwaardigheid van experts en regering. Wanneer de aangekondigde testcapaciteit niet tijdig op niveau is schaadt dat de geloofwaardigheid van de regering. - Behoeftte aan langere termijnperspectief en weinig zichtbare strategie leiden ook tot extra druk op de geloofwaardigheid.
Opvolging: Houden mensen zich aan de maatregelen?	- Vergeleken met een paar weken geleden nemen burgers het minder nauw met maatregelen. In winkelcentra is het een stuk drukker dan enkele weken terug. - Door de stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal drukte in de openbare ruimte toenemen.
Handhaafbaarheid	- Aandacht voor groepen die maatregelen niet naleven. - Door langere duur van maatregelen kan, bij afname bereidheid tot opvolging, meer druk komen op handhaving. - De stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal kan leiden tot meer druk op handhaving.
Signalen van maatschappelijke onrust/OOV-problemen	- In week van 25 mei (2 weken na de versoepelingen) wordt duidelijk wat de effecten op de besmettingsgraad zijn. Valt dit negatief uit is er een risico op backlash op de timing van het politieke besluit tot versoepeling. - Teleurstelling dat verpleeg- en bejaardenhuizen alsmede huizen voor gehandicapten nog steeds op slot zijn. - Aanhoudende berichten over tekort aan persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) in frontlinie-beroepen
Impact van maatregelen op de samenleving	- De economieën van het Caribisch deel van het Koninkrijk zijn (in veel grotere mate dan Nederland) afhankelijk van toerisme. Hierdoor zijn zij niet alleen onevenredig hard getroffen door de maatregelen maar ook afhankelijk van de besluiten van andere landen tot versoepeling voor het herstarten van de economie. - Groeiend besef van nieuwe realiteit over 1.5m-samenleving en zorgen over negatieve sociaal-maatschappelijke en economische vooruitzichten. Er lijkt steeds grotere behoefte aan toekomstperspectief. - Bewaren van afstand mogelijk complexer na stapsgewijze heropening, de stapsgewijze overgang naar het nieuwe normaal en de heropening van winkels en lokale contactberoepen zal drukte in de openbare ruimte mogelijk toenemen. - Hernieuwde aandacht voor sterk oplopende achterstanden reguliere zorg leidend tot additionele sterfgevallen (schaduwcrisis). - Hernieuwde aandacht voor sterk oplopende achterstanden rechtspraak
Sociale-psychologische impact	- Aantal Nederlanders dat persoonlijk geraakt wordt door COVID-19 neemt toe. - Frontliniëpersoneel kan te maken krijgen met overbelasting en traumatische ervaringen, wat kan leiden tot burn-outs en PTSS, zeker als door de grote inhaalslag die gemaakt moet worden in de zorg er geen tijd is voor rust en herstel. - De versoepeling van maatregelen voor bepaalde groepen (jongeren) vergroot gevoelens van ongelijkheid en doet een extra beroep op mentale weerbaarheid van kwetsbare groepen die niet onder versoepeling vallen. - Ongerustheid en soms angst onder deel leerkrachten en ouders rondom openen scholen/opvang.
Hoe wordt totaalpakket maatregelen ervaren en waar zitten knelpunten?	- Economische steunmaatregelen nemen in belang toe (wie krijgt wel steun, wie niet, hoe lang, hoe veel). Horeca en cultuursector voelen zich hierin achtergesteld. [REDACTED] - Versoepelen of verlengen van maatregelen in Europese landen kan druk zetten op discussie over duur en omvang van Nederlandse maatregelen. - Wankel evenwicht verlengen maatregelen of juist versoepelen: risico op groeiende ontevredenheid samenleving en afname draagvlak versus situatie waarin burgers grenzen van maatregelen verder gaan opzoeken bij te grote versoepeling. (Internationale) wetenschappelijke discussie over COVID-19 zal voortduren, binnenlandse en buitenlandse kritiek op gevoerd crisisbeleid zal niet verdwijnen.

Maatschappelijk effect (vervolg)

Internationaal	Was	Huidig	Toelichting aandachtspunten
Rode draad van besluiten van landen/internationale instanties			
Impact van maatregelen en adviezen Nederland op andere landen	• [Redacted] • Zeker stellen repatriëring, medisch transport en goederenvervoer bij maatregelen vliegverkeer. • [Redacted] • Zorgen over toerisme uit buurlanden. • [Redacted] 11.1 10.2a	• [Redacted] • In afwegingskader vliegverboden wordt dit geborgd en is aandacht voor actief vooraf informeren landen waarvoor vliegverboden gelden. • Kamerbrief maatregelen vliegverkeer 9/4 zoekt aansluiting met Europees vliegverbod (tot 15/5). • Communicatie ingezet om toerisme naar NL te voorkomen. In nauw overleg met buurlanden. • Ministeries stemmen communicatie over derde landen met BZ af.	11.1 • Maatregelen in meeste EU-landen gelijkgetrokken; bijvoorbeeld door sluiting scholen (22 LS), sluiting van openbare gelegenheden, zoals restaurants/café's (23 LS) en inperking bewegingsvrijheid. • Beeldvorming internationaal: NL heeft zich geïnteresseerd aan het helpen van andere LS, inclusief bereidheid extra geld ter beschikking te stellen om directe effecten pandemie het hoofd te bieden: Europees steunpakket 9/4
Impact van maatregelen en adviezen andere landen op Nederland	• Sluiting grenzen en vliegverboden in veel landen bemoeilijken terugkeer gestrande NL reizigers. • Nauw overleg met BEL en DUI over grensoverschrijdende kwesties en grensproblematiek.	• Convenant Bijzondere Bijstand Buitenland overeengekomen en in uitvoering. 25.000 personen ingeschreven. 33 repatriërvluchten uitgevoerd met ongeveer 6700 NL'ers en 1500 EU-burgers aan boord. Postennetwerk actief betrokken bij mogelijk maken repatriëring.	
Benodigde internationale inzet en steun	• Noodzaak van levering van medische apparatuur en hulpmiddelen • Het aantal steunverzoeken van 3e landen aan NL v.w.b. de levering van medische goederen neemt gestaag toe.	• Postennetwerk wordt ingezet bij faciliteren internationale aankopen. • Steunverzoeken op haalbaarheid qua goederen, gebruik/inzet in NL en politieke opportuniteit worden beoordeeld. Taakgroep NCTV, VWS, BZ, MinDef, LOCC, ICJ werd opgezet.	
Geopolitieke ontwikkelingen die van invloed zijn	• Europese samenwerking aanpak Corona Crisis relevant voor Economische pijler in NL (discussies vijfhoek). • Impact COVID crisis op Internationale Handel.	• BZ coördineert voorbereiding dossiers Europese vergaderingen en levert input voor project Fin/Ec maatregelen. • Ontwikkelingen Internationale Handel worden gemonitord door BZ en dienen als input voor project Fin/Ec maatregelen.	

Maatschappelijk effect (vervolg)

Communicatie en media		Toelichting aandachtspunten
Draagvlak voor narratief	• Uit flitspeiling komt naar voren dat er afnemend begrip is voor de maatregelen van de overheid. Er is vertrouwen in de informatievoorziening vanuit de overheid. • Onderzoeksbureau Motivaction: De angst voor het virus neemt af en de zorgen over de economie groeien. Steeds minder mensen geven de prioriteit aan gezondheid als zij dit afwegen tegen de economie, maar een goede gezondheidszorg noemt verreweg de grootste groep (82 procent) nog altijd de belangrijkste waarde voor de manier waarop Nederland met de pandemie omgaat.	
Mediabeeld: welk frame is prominent? Welke gamechangers?	• Het is <i>the day after</i> van de eerste reeks versoepelingen, waarbij gesproken wordt over 'bijna een feestdag' op scholen en 'stralende gezichten en opluchting'. Media blikken terug op hoe het 'nieuwe normaal' verliep op basisscholen, bij contactberoepen als de kapper en bij sportverenigingen. De eerste schooldag is volgens veel basisscholen, betrokkenen en schoolbesturen goed verlopen, al wordt de 1,5 meter regel door leerkrachten vaak als lastig ervaren. • De vrees voor een tweede golf wordt ook belicht nu er nieuwe uitbraken zijn in Zuid Korea, China en Duitsland. en 'pieken en dalen'). • Er is wederom veel aandacht voor het verdwijnen van de ontslagboete in het tweede steunpakket dat eind deze week of volgende week verwacht wordt. Vakbonden FNV en CNV zijn tegen het schrappen van de ontslagboete. Verschillende media noemen het nieuwe steunpakket 'een politiek vraagstuk' en stellen dat 'de roep om maatwerk groeit'. Verder bereiden bedrijven zich voor op grote ontslagrondes. De evenementen- en reisbranche hebben wederom een oproep gedaan voor steun. • Branches kijken vooruit naar hoe de anderhalvemetersamenleving er straks uit zal zien. Zo heeft Koninklijke Horeca Nederland richtlijnen opgesteld waar kroegen en restaurants aan moeten voldoen als ze op 1 juni weer opengaan. Hierbij kunnen er straks maximaal vier mensen aan een tafel of aan de bar zitten, moeten gasten bij binnenkomst hun handen wassen, wordt er een controlegesprek uitgevoerd en wordt alles grondig schoongemaakt. • Daarnaast blijkt uit onderzoek van Maurice de Hond dat 20 procent van de overgebruikers bij verdere versoepeling van de lockdown geen gebruik meer zal maken van het ov en kiest men voor de eigen auto of de fiets. De RAI Vereniging is niet blij met de resultaten en vreest voor lange files als meer mensen met de auto gaan. Minister Van Nieuwenhuizen roept werkgevers op mensen ook na corona meer thuis te laten werken. • Agenten worden in coronatijd vaker geconfronteerd met agressie en geweld. Dat komt o.a. doordat agenten vaker op overlastmeldingen moeten afgaan. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om 'coronaspuigers'.	
Signalen van desinformatie 30-6-2020		

10.2a 11.1

16

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

ICCb0513L

NKC Coronavirus – communicatie

ICCB– 13 mei 2020

NICTV

Communicatie – acties deze week

- Start social influencers campagne
- Switch: blijf thuis > vermijd drukte & 1,5 meter VIDEO (net als ramadan)
- Communicatieve werking van 'stoplicht'
in voorbereiding met NCTV & VWS

Communicatie – storytelling: ruimte voor rouw

In het begin van de coronacrisis was er aandacht voor het menselijk leed dat corona veroorzaakte. Er was bijvoorbeeld aandacht voor de eerste overledenen doordat bewindspersonen de familie sterkten. In de loop der tijd is er vooral aandacht geweest voor de verspreiding van de virus, de aanpak en de IC-cijfers. Hierdoor is er te weinig overgebleven van de aandacht voor het persoonlijke leed. Daarvoor willen we nu weer aandacht hebben. Er wordt nagedacht over op welke manier dit goed kan.

Communicatie – Nudging als onderdeel van communicatiestrategie (i.s.m. gedragsunit)

Nudging (of nudgen) is een **motivatietechniek** waarbij mensen subtiel worden gestimuleerd om zich op een gewenste wijze te gedragen, zonder dat alternatieven verboden worden.

De techniek kan worden gezien als het geven van een 'duwtje' (Engels: nudge) in de 'goede' richting. Dat kan in tekst/boodschappen/speech (*de meeste mensen betalen hun rekening op tijd*) en in de openbare ruimte (bijvoorbeeld de stippen en strepen die in wachtrijen bij winkels worden gebruikt, of voetstapjes op een trap om te motiveren meer te bewegen).

Het klassieke voorbeeld is het plaatsen van een nepvlieg op urinoirs zodat mannen niet meer naast de pot plassen.

Communicatie – Nudging als onderdeel van communicatiestrategie (i.s.m. gedragsunit)

Nudges kunnen zijn:

- Feedback op vaste momenten (autopiepje als je de autogordel niet omdoet).
- Default nudge (Je moet moeite doen om het fout te doen, de omgeving is zo georganiseerd dat automatisch het gewenste gedrag plaatsvindt).
- Signaalnudge (een signaal stuurt je als vanzelf de goede kant op, je loopt bijvoorbeeld vanzelf naar een groen licht (want daar is het rustig)).

Communicatie – Nudging als onderdeel van communicatiestrategie (i.s.m. gedragsunit)

Hoe kunnen we het **onbewuste deel** van mensen goed inzetten met cues en prompts? (bijvoorbeeld: handen wassen als je thuiskomt is best wel logisch, maar als je bij iemand op bezoek gaat en je komt binnen nog niet, welke cue kan je geven? Hoe ontstaat een nieuw ritueel?)

Hoe blijven mensen intrinsiek **gemotiveerd**?

Hoe kunnen mensen **zelf expert worden** om goede inschattingen te maken? (bijv. het waarom van een maatregel, mensen slimmer maken)

- Uitwerking korte termijn: 'Vermijd drukte':
 - Hoe weet/zie ik waar het wel/niet druk is?
 - Hoe zie ik of ik een winkel in kan (stoplicht?)
 - Kan ik dit thuis al weten?

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

ICCb0513M

Binnen- en buitenlands toerisme Hemelvaart en Pinksterweekend

ICCB 13-05-2020

Departementaal vertrouwelijk

NICTV

1. Onderwerp	Binnen-/buitenlands toerisme Pinksterweekend
2. Agendapunt & nummer	3
3. Indiener	Project Continuïteit
4. Advies/gevraagd besluit	Instemmen met maatregelen ter regulering van toerisme en recreatie tijdens Hemelvaart en het Pinksterweekend
5. Toelichting	Komend Pinksterweekend (en naar verwachting in mindere mate met Hemelvaart) trekt naar alle waarschijnlijkheid een aanzienlijke hoeveelheid toeristen uit binnen- en buitenland (m.n. Duitsland) aan. Tevens gaat dat weekend conform "Stap 2A" de horeca weer open (risico van cumulatie).

Doel

- Beheersing binnenlands toerisme en toestroom toerisme uit Duitsland tijdens het Pinksterweekend (en eventueel het Hemelvaartweekend)
- Impactanalyse samenloop met openstelling horeca/terrassen volgt na OMT-advies t.a.v. "Stap 2A"

Context

❑ Eerdere insteek Paasweekend (ontmoediging) was succesvol →

- vakantieparken en campings waren niet gesloten, doch gemeenschappelijk sanitair was dicht
- publiekscampagne "Blijf thuis – Ga niet reizen – Bleib zu Hause"
- situationele toepassing noodbevoegdheden door Veiligheidsregio's
- Kmar voerde informatiegestuurde ontmoedigingsinzet bij de grens

❑ Huidige toestand

- België is geen issue: grens dicht tot 8 juni
- Duitsland: NL bepleit openhouden grenzen – instroom Duitse toeristen (NRWf) zeer voorstelbaar
- geplande versoepeling maatregelen (stap 2A) per **1 juni**:
 - geen effect Hemelvaartweekend (horeca nog dicht)
 - wel mogelijk effect Pinksteren (2^e Pinksterdag)
 - horeca open met volumebeperking tot 30 pp, met reservering vooraf en met 1,5 meter
 - terrassen open zonder volumebeperking, wel 1,5 meter
- gemeenschappelijk sanitair vakantieparken en campings is nog dicht tot 1 juli (Stap 3)
- hotels zijn open
- vliegverkeer binnen Europa komt op gang (KLM, Transavia per 28 mei)
- NB → stap 2A nog onder voorbehoud OMT-advies!

Timing openstelling horeca

- Gesloten horeca tijdens Hemelvaart is rem op toerisme
- Openstelling horeca met Pinksteren maakt "weekendje weg" aantrekkelijker
- 13 mei gesprek MinJ&V / StasEZK met Koninklijke Horeca NL
- Besluit over (timing) openstellen horeca (*Stap 2A*) volgt separaat, mede o.b.v. advies OMT

Regulering binnenlands toerisme

❑ Insteek

- regulering door ontmoedigen "spontaan weekendje weg"

❑ Overweging

- capaciteit vakantieparken en campings is beperkt a.g.v. 1,5 meter maatregel
- gemeenschappelijk sanitair op vakantieparken en campings is nog dicht tot 1 juli
- hotels zijn open

❑ Advies

- middels publiekscampagne wijzen op
 - noodzaak om drukke te vermijden
 - het belang van reservering vooraf (geen spontane weekendjes weg)
 - onbeschikbaarheid gemeenschappelijk sanitair
- Veiligheidsregio's houden toezicht op hotspots en nemen situationeel maatregelen o.b.v. Noodverordening
- dagelijkse situatierapportage (nalevingsmonitor) via LOT-C en NCC
- voorts geen beperkingen

Regulering Duits toerisme naar Nederland

❑ Insteek

- regulering door ontmoedigen spontaan weekendje weg, verplichte reservering en triage

❑ Overweging

- instroom Duitse toeristen krijgt impuls bij opengaan horeca (Pinksteren)
- mogelijke versoepeling quarantainemaatregelen Duitsland na verblijf buitenland
- capaciteit vakantieparken en campings is beperkt a.g.v. 1,5 meter maatregel
- gemeenschappelijk sanitair vakantieparken en campings is nog dicht tot 1 juli
- hotels en particuliere verhuur (Airbnb) zijn open
- geringe impact vliegverkeer

❑ Advies

- middels (gezamenlijke) publiekscampagne (NL/Dld) wijzen op
 - het vermijden van drukte
 - verplichting om vooraf te reserveren en toepassing verplichte triage (geen spontane weekendjes naar NL)
 - onbeschikbaarheid gemeenschappelijke sanitair
- Veiligheidsregio's houden toezicht op hotspots en nemen situationeel maatregelen o.b.v. Noodverordening
- Kmar houdt in afstemming met de Veiligheidsregio's informatiegestuurd toezicht bij de grens
- dagelijkse situatierapportage (nalevingsmonitor) via LOT-C en NCC

- 1) Strategie discontinuïteit
- 2) Operationaliseren testen
- 3) Omzetten dashboard
- 4) Regionaal landelijk dreigingsinschatting en koppeling aan gedrag
- 5) REM strategie
- 6) Campagne storytelling en nudging
- 7) Hoe omgaan met toerisme naar de zomer
- 8) Gesprek Horeca, sportscholen, Pinksteren, evenementenbranche, vraagstuk datadeling
- 9) Buitenlands toerisme tijdens Hemelvaart en Pinksteren

Acties en afspraken ICCb 13 mei 10.00u

Maximaal controleren

Afspraken:

- ICCb stemt in met doorgeleiden (naar het MCCb van 13 mei) van het voorstel over binnenlands en buitenlands toerisme Hemelvaart en Pinksterweekend.
- I&W pakt de uitwerking van de aanpak op rondom de Verlenging vliegverboden en reis/grensverkeer. Het onderwerp wordt in het MCCb van dinsdag (19 mei) geagendeerd.

Rondvraag

Afspraken:

- Het MCCb van vanmiddag zal doorgaan met twee agendapunten:
 - Voorstel binnenlands en buitenlands toerisme Hemelvaart en Pinksterweekend
 - Bespreking & voorbereiding persmoment
- Volgende week (19 mei) zal er een MCCb plaatsvinden met verdere besluitvorming over het maatregelenpakket.

Acties:

- Het agendapunt Caribisch gebied wordt ingepland voor een toekomstend ICCb (27 mei).